

IMPACT VAN WETSVOORSTEL RECREATIENETTEN

VERWACHTE KOSTEN VAN IMPLEMENTATIE VAN DERDENTOEGANG VOOR RECREATIENETTEN

Rudi Hakvoort
Jos Meeuwsen

Opgesteld door:

D-Cision B.V.
Postbus 44
8000 AA Zwolle

Zwolle, 6 juni 2011

INHOUD

MANAGEMENTSAMENVATTING	5
1 Inleiding	7
2 Aanpassing van het wettelijke kader voor bestaande recreatienetten	9
2.1 Definitie van een recreatienet.....	9
2.2 Aanwijzing van een netbeheerder.....	9
2.3 Voorschriften voor recreatienetten	10
2.4 Vaststelling van tarieven voor recreatienetten.....	12
2.5 Ontheffing van technische voorwaarden	13
2.6 Overzicht van verplichtingen.....	13
2.7 Aantal recreatieve elektriciteitsnetten.....	14
2.8 Definities.....	16
2.9 Methodologie	17
3 Technische, economische en administratieve implicaties	19
3.1 Inleiding.....	19
3.2 Verschillen tussen recreatienetten en openbare netten	19
3.3 Implicaties op het gebied van elektriciteit	21
3.4 Implicaties op het gebied van gas	29
4 Implementatiekosten	31
4.1 Implementatiekosten voor elektriciteitsnetten	31
4.2 Implementatiekosten voor gasnetten	33
4.3 Mogelijke schaalvoordelen	35
5 Conclusies	37

MANAGEMENTSAMENVATTING

In dit rapport worden effecten in kaart gebracht van de bepalingen over recreatienetten in het wetsvoorstel voor de implementatie van het Derde Pakket. Deze effecten omvatten enerzijds technische aanpassingen in het net en anderzijds extra administratieve verplichtingen om derdentoegang en keuzevrijheid van leveranciers mogelijk te maken.

De focus van dit rapport ligt op de consequenties van het wetsvoorstel voor de elektriciteits- en gasnetten op recreatieterreinen. De inschatting van de implementatiekosten is gebaseerd op eigen *expert judgement*, waarbij informatie over de feitelijke situatie is verkregen door interviews.

Het wetsvoorstel is alleen van toepassing op bestaande recreatienetten waarbij sprake is van aansluitingen in de zin van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. De kosten die uit het wetsvoorstel voortvloeien, zijn ingeschat vanuit het perspectief van de eigenaar van een ‘gemiddeld’ recreatienet. De kosten zijn vervolgens doorberekend naar kosten per aansluiting, dat wil zeggen per eigenaar van een woning op een recreatieterrein die beschikt over een aansluiting (op het recreatienet) in de zin van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. De genoemde kosten zijn indicatief en geven slechts de orde van grootte aan van de kosten die het wetsvoorstel met zich meebrengt.

De belangrijkste consequenties van het wetsvoorstel zijn:

- 1.** Het wetsvoorstel heeft technische, financiële en administratieve gevolgen voor de eigenaren van recreatienetten. Sommige hiervan leiden tot noodzakelijke eenmalige investeringen, andere gevolgen hebben een structureel karakter.
- 2.** De (eenmalige) initiële kosten per aansluiting komen neer op circa € 810 voor elektriciteit en circa € 635 voor gas. De jaarlijkse kosten komen neer op circa € 274 voor elektriciteit en circa € 213 voor gas. Wanneer de initiële kosten over drie jaar worden uitgesmeerd, komen de kosten van het wetsvoorstel gedurende de eerste drie jaar neer op circa € 544 per aansluiting op het elektriciteitsnet en circa € 425 per aansluiting op het gasnet. Na deze drie jaar zijn de kosten gelijk aan de genoemde jaarlijkse kosten van circa € 274 voor elektriciteit respectievelijk circa € 213 voor gas. Met betrekking tot de aangegeven kosten voor gas moet opgemerkt worden dat op recreatienetten maar zeer beperkt sprake is van aansluitingen op het aardgasnet.
- 3.** Alle geïdentificeerde effecten komen voort uit het mogelijk maken van derdentoegang, die ontvlechting van transport en levering vereist. De hoogste kosten zijn gerelateerd aan het implementeren van de administratieve scheiding tussen het beheer van het recreatienet en andere activiteiten van de eigenaar/beheerder van dat net, het installeren van nieuwe (comptabele) meters, de waardering van het net en het opstellen van tarieven, en indien afnemers daarom verzoeken, het verzwaren van de netwerken en de aansluitingen.
- 4.** Daarnaast leidt het wetsvoorstel tot extra kosten voor verplichtingen die gerelateerd zijn aan meteruitlezing, communicatie met diverse betrokken partijen (leveranciers, netbeheerders, etc.) het uitvoeren van switches en communicatie met de afnemers.
- 5.** De geschatte kosten gaan uit van afzonderlijke implementatie van het wetsvoorstel per recreatienet. Voor verschillende onderdelen lijkt het mogelijk om door onderlinge samenwerking dan wel uitbesteding (aan een regionale netbeheerder of een dienstenleverancier) schaalvoordelen te behalen.

1 Inleiding

Op basis van de verplichtingen uit het zogenaamde *Derde Pakket*¹ zullen veel netten op vakantieparken en recreatieterreinen (hierna: ‘recreatienetten’) aan de reguliere technische eisen van netbeheer moeten gaan voldoen. Concreet betekent dit ondermeer dat op deze netten derdentoegang mogelijk moet worden. Hiervoor moeten technische en administratieve voorzieningen worden getroffen.

Ter implementatie van het Derde Pakket bereidt de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie een wetsvoorstel betreffende aanpassing van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet voor, waarin invulling wordt gegeven aan de genoemde derdentoegang (hierna: ‘het wetsvoorstel’). Vanwege de specifieke situatie op de bestaande recreatienetten stelt de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie voor om een overgangsregime van toepassing te verklaren op recreatienetten, waarbij de eigenaren van bestaande recreatienetten als beheerder van hun net kunnen worden aangewezen. Dit regime geldt alleen voor elektriciteits- en aardgasnetten op bestaande recreatieterreinen. Voor nieuwe elektriciteits- en gasnetten op vakantieparken en recreatieterreinen is een dergelijk regime niet noodzakelijk omdat deze netten door een netbeheerder moeten worden aangelegd.

Aan *D-Cision* is gevraagd welke aanpassingen er voor de gas- en elektriciteitsnetwerken op recreatieterreinen nodig zijn om vrije leverancierskeuze mogelijk te maken en om te voldoen aan alle eisen zoals die in het wetsvoorstel zijn opgenomen. In dit rapport worden de effecten van de bepalingen over recreatienetten in het wetsvoorstel in kaart gebracht, waarbij de focus ligt op de consequenties van het wetsvoorstel voor de netten voor elektriciteit- en aardgasdistributie.

¹ Richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG.

2 Aanpassing van het wettelijke kader voor bestaande recreatienetten

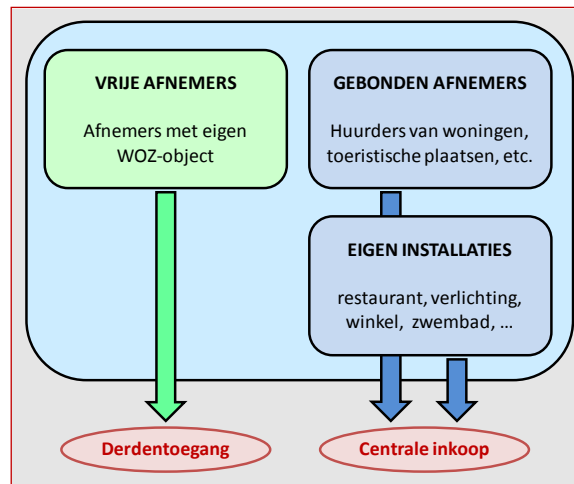
2.1 Definitie van een recreatienet

In het wetsvoorstel wordt een 'net voor recreatieve doeleinden' (hierna: 'recreatienet') gedefinieerd als:²

1. Onder een net voor recreatieve doeleinden elektriciteit wordt verstaan een net:
 - a. waarvan de onroerende zaken als bedoeld in artikel 16, onderdelen a tot en met e, van de Wet waardering onroerende zaken waarmee het net een verbinding vormt ingevolge het bestemmingsplan recreatieve doeleinden hebben of ingevolge het bestemmingsplan niet bestemd zijn voor permanente bewoning en voor recreatieve doeleinden zijn bestemd;
 - b. dat voor het tijdstip van inwerkingtreding van dit artikel is aangelegd.

Er is sprake van een recreatienet als onroerende zaken op (onder meer) vakantieparken en recreatieterreinen als afzonderlijke WOZ-objecten worden aangemerkt.³ Anders geformuleerd: op recreatieterreinen waarbij sprake is van bewoners wier grond en/of opstal (met bestemming recreatieve doeleinden) als een afzonderlijk WOZ-object wordt aangemerkt, kan sprake zijn van een recreatienet en gelden de voorgestelde bepalingen in het wetsvoorstel.

Aangezien op veel recreatieterreinen ook sprake is van elektriciteit- en gasgebruik door afnemers die niet over een eigen WOZ-object beschikken (zoals gehuurde appartementen, toeristische plaatsen, enzovoort) alsmede het eigen energieverbruik van de eigenaar van een recreatieterrein, ziet het wetsvoorstel slechts op een deel van de energieverbruikers op een recreatieterrein.



Er kan alleen van een recreatienet sprake zijn voor zover het betreffende net reeds op het moment van inwerkingtreding van de bovengenoemde bepaling bestaat. Nieuwe netten op vakantieparken en recreatieterreinen worden door de regionale netbeheerder aangelegd.

2.2 Aanwijzing van een netbeheerder

Recreatienetten moeten, net als andere netten, beheerd worden. Daartoe kan een netbeheerder worden aangewezen, maar (onder voorwaarden) kan de eigenaar dit ook zelf doen:

² Wetsvoorstel, artikel X. Voor gas staat een soortgelijke definitie in artikel XV.

³ Wanneer het gehele park (voor de Wet waardering onroerende zaken) als één object wordt beschouwd, is (vanuit het perspectief van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet) sprake van een enkele 'installatie'. Derdentoeegang is dan, conform de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet niet van toepassing.

- Op basis van artikel XIII en XVII heeft de Minister de bevoegdheid om een netbeheerder voor een recreatienet aan te wijzen. Dit kan gebeuren als ‘de continuïteit, de betrouwbaarheid of de veiligheid van de elektriciteitsvoorziening voor afnemers in gevaar komt’.
- Op basis van artikel XI en artikel XV mag de eigenaar, zolang artikel XIII respectievelijk XVII niet van toepassing is, zelf als beheerder voor het recreatienet optreden voor elektriciteit respectievelijk gas.

2.3 Voorschriften voor recreatienetten

In het wetsvoorstel worden voorwaarden van toepassing verklaard voor recreatienetten die afwijken van de voorwaarden die aan een reguliere netbeheerder worden gesteld. In Tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de voorwaarden voor het beheer van recreatienetten voor elektriciteit. In Tabel 2 wordt een soortgelijk overzicht gegeven voor het beheer van recreatienetten voor gas.

Tabel 1. Overzicht van bepalingen uit de Elektriciteitswet 1998 die van toepassing zijn op recreatienetten.

ARTIKEL	INHOUD	OPMERKINGEN
7	Verplichting om gegevens aan de NMa te verstrekken	
10a	Netbeheerder beschikt over de economische eigendom van het net	
13a t/m 13h	Marktmodel	
16, eerste lid en zesde lid	Taken van de netbeheerder	Omvat onder meer de transportplicht (incl. aanleg, herstel, vernieuwing en uitbreiding van het net en het uitvoeren van congestiemanagement), de plicht om voldoende reservecapaciteit aan te houden, het voorzien van een aansluiting, het bevorderen van de veiligheid bij aangeslotenen en het vaststellen of een productieinstallatie geschikt is voor productie van duurzaam opgewekte elektriciteit, het meten van de hoeveelheid opgewekte elektriciteit, een meter ter beschikking te stellen. Uitzondering voor onderdeel h, j en m, te weten het toetsen van productie-installaties, het verzorgen van koppelingen met andere netten en handelen in geval van faillissement van een leverancier. ⁴
19d en 19e, eerste lid	Klachtenprocedure en meldprocedure voor storingen	
23	Aansluitplicht	
24	Transportplicht	Verplichting om elektriciteit te transporteren, vooropgesteld dat er voldoende transportcapaciteit is. Het aanbod eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 behoeft niet te worden gedaan in overeenstemming met de in dat lid genoemde paragrafen.
24b	Uitvoeren van een leveranciersswitch	
26a	Hanteren van redelijke, objectieve en niet-discriminerende voorwaarden	
26aa t/m 26af	Verplichting om te voorzien in een meter	

⁴ Strikt genomen is de verplichting om ‘reparaties in zijn net uit te voeren’ (artikel 16 lid 1 sub j) niet van toepassing op recreatienetten. Echter zo’n reparatieplicht is ook vervat in de verplichting om de netten ‘te herstellen’ (ex artikel 16 lid 1 sub c).

ARTIKEL	INHOUD	OPMERKINGEN
28	Aansluittarief	
29	Transporttarief	
30	Systeemdiententarium	Inning systeemdiententarium en afdracht aan de netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet
30a	Vaststelling van het meettarief	
31b	Additionele ministeriële regeling ter uitvoering van de richtlijn	
31c		
36, 37 en 55	Technische voorwaarden	Van toepassing indien dit in de voorwaarden is aangegeven.
37a	Mogelijkheid voor het verlenen van een ontheffing van tariefstructuren en voorwaarden	
42, tweede en derde lid	Continuering van geldigheid van vigerende tarieven zolang geen nieuwe tarieven zijn vastgesteld	
43	Afzonderlijke boekhouding voor het netbeheer	De afzonderlijke boekhouding bevat (lid 2): <ul style="list-style-type: none"> – een balans en een winst- en verliesrekening, – een specificatie van de toerekening van de activa en de passiva en de lasten en baten aan de netbeheersactiviteiten, waarbij voor iedere transporttrap de kosten, opbrengsten en hoeveelheden van tenminste de functies, bedoeld in de artikelen 27 tot en met 30a, worden aangegeven, – een specificatie van de inkomsten verkregen uit de eigendom van het net, en – een toelichting op de gebruikte regels voor de afschrijving.
51	Mogelijkheid om een geschil aan de NMa voor te leggen	
55	Voorwaarden met betrekking tot de administratieve gegevensverwerking	Betreft de informatiecode. In deze code worden afspraken gemaakt over hoe de onderlinge administratieve processen voor gegevensuitwisseling ingericht worden. Deze informatiecode is bindend voor de hele sector.
78	Verplichting tot informatieverstrekking aan de Minister	
95lb en 95lc	Eisen aan facturen en regels omtrent informatieverstrekking aan afnemers	

Tabel 2. Overzicht van bepalingen uit de Gaswet die van toepassing zijn op recreatienetten.

ARTIKEL	INHOUD	OPMERKINGEN
1g en 1h	Uitvoering en toezicht	Implementatie van de aan toezichthouders toe te kennen bevoegdheid om informatie op te vragen (o.a. art 41 lid 4 derde gasrichtlijn).
3b	Bepaling over economische eigendom	
10, eerste lid, tweede lid onderdeel b, derde lid onderdeel b	In werking hebben van een gastransportnet en informatieverstrekking	Taak om het gastransportnet op economische voorwaarden in werking te hebben, te onderhouden en te ontwikkelen op een wijze die de veiligheid, doelmatigheid en betrouwbaarheid van dat gastransportnet of die installatie en van het transport van gas waarborgt en het milieu ontziet.

ARTIKEL	INHOUD	OPMERKINGEN
10, vijfde lid	Voorzien van een aansluiting en en een meetinrichting	Aansluitplicht voor gas en verplichting om een meter ter beschikking te stellen.
12 en 12g	Tariefstructuren en voorwaarden	
12h	Ontheffing van de tariefstructuren en voorwaarden	
14	Transportplicht	Een netbeheerder hanteert voorwaarden die redelijk, transparant en niet-discriminair zijn.
17a	Verplichting om een switch te faciliteren	
19	Beslechting van geschillen door de NMa	
23	Voorwaarden met betrekking tot de administratieve gegevensverwerking	Gaat om de eisen/kaders die per MR gesteld worden aan de informatiecode. In deze code worden afspraken gemaakt over hoe de onderlinge administratieve processen voor gegevensuitwisseling ingericht worden. Deze informatiecode is bindend voor de hele sector.
32	Gescheiden boekhouding	De afzonderlijke boekhouding bevat (lid 3): <ul style="list-style-type: none"> – een balans en een winst- en verliesrekening, – een specificatie van de toerekening van de activa en de passiva en de lasten en baten aan de netbeheersactiviteiten, – een specificatie van de inkomsten verkregen uit de eigendom van het net, en – een toelichting op de gebruikte regels voor de afschrijving.
35d en 35e eerste lid	Klachtenprocedure en melding leveringsproblemen	
42	Bevorderen van de veiligheid van toestellen en installaties	
42b en 42c	Regels omtrent facturering en informatieverstrekking	
52b negende lid	Ministeriële Regeling bescherming kleinverbruikers	
81d tweede en derde lid	Continuering van geldigheid van vigerende tarieven zolang geen nieuwe tarieven zijn vastgesteld	

2.4 Vaststelling van tarieven voor recreatienetten

Met betrekking tot de tarieven voor recreatienetten is bepaald (artikel XI, lid 6 respectievelijk artikel XV lid 6):

Voor netten voor recreatieve doeleinden elektriciteit die niet worden beheerd door een netbeheerder, stelt de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit een of meer methodes vast voor het vaststellen van:

- a. het tarief waarvoor afnemers zullen worden aangesloten;
- b. het tarief voor het transport van elektriciteit;
- c. het tarief voor de meting van elektriciteit.

Deze bepaling houdt in dat beheerders van recreatienetten hun tarieven conform een door de NMa vastgestelde methode moeten berekenen. In principe is goedkeuring door de NMa niet noodzakelijk, maar het wetsvoorstel voorziet wel in een mogelijke toetsing van de gehanteerde tarieven door de NMa (artikel XI, lid 7 respectievelijk artikel XV lid 7):

De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan bindende aanwijzingen geven in verband met de naleving van het bepaalde bij of krachtens dit artikel. Van de beschikking wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit is bevoegd tot oplegging van een last onder dwangsom ter handhaving van het bepaalde in bij of krachtens dit artikel.

2.5 Ontheffing van technische voorwaarden

Het wetsvoorstel biedt de mogelijkheid om de technische voorwaarden en tariefstructuren ex artikel 37a Elektriciteitswet 1998 en artikel 12h Gaswet al dan niet gedeeltelijk op recreatienetten van toepassing te verklaren (artikel XI lid 5):⁵

De op basis van artikel 36 of 37 van de Elektriciteitswet 1998 en de op basis van artikel 55 van de Elektriciteitswet 1998 vastgestelde voorwaarden zijn van toepassing voor het beheer van een net voor recreatieve doeleinden elektriciteit indien dit in de voorwaarden is aangegeven. Bij de totstandkoming van de voorwaarden die betrekking hebben op netten voor recreatieve doeleinden elektriciteit maakt een representatieve vertegenwoordiging van de beheerders van netten voor recreatieve doeleinden elektriciteit deel uit van de gezamenlijke netbeheerders.

Dit houdt in dat de technische voorwaarden niet zonder meer in zijn geheel op recreatienetten van toepassing zijn. Bij de inschatting van de impact van het wetsvoorstel wordt aangenomen dat de voorwaarden die van belang zijn voor de veiligheid van de netten alsmede het waarborgen van derdentoegang op recreatienetten onverkort van toepassing zijn. Voorwaarden omtrent de productkwaliteit, kwaliteit van transport en dienstverlening worden verondersteld niet of in gewijzigde vorm op recreatienetten van toepassing te zijn, één en ander in overeenstemming met de vigerende praktijk voor recreatienetten.

2.6 Overzicht van verplichtingen

De voorgestelde wetgeving regelt de volgende verplichtingen voor recreatienetten.

Verplichtingen voor recreatienetten op het gebied van elektriciteit

De belangrijkste verplichtingen voor beheerders van recreatienetten met betrekking tot elektriciteit zijn de volgende:

- a. Verplichting om op het terrein een (nieuwe) aansluiting te verzorgen.
- b. Verplichting om elektriciteit te transporteren.
- c. Verplichting om te voorzien in een elektriciteitsmeter, en in geval van invoeding: van een dubbele elektriciteitsmeter (voor zover niet met saldering kan worden volstaan).
- d. Het uitvoeren van een leveranciersswitch.
- e. Het definiëren en in rekening brengen van een aansluittarief, transporttarief en meettarief (dit laatste in overeenstemming met de bepalingen waaraan facturen dienen te voldoen).
- f. Het hanteren van technische voorwaarden van elektriciteitsnetbeheer.
- g. Administratieve ontvlechting van het netbeheer.
- h. Het inrichten van de administratieve gegevensverwerking en facturering conform specifieke eisen.
- i. Het hanteren van een meldprocedure voor storingen alsmede een klachtenprocedure.

Verplichtingen voor recreatienetten op het gebied van gas

De verplichtingen voor beheerders van recreatienetten met betrekking tot aardgas zijn:

- a. Verplichting om op het terrein een (nieuwe) aansluiting te verzorgen.
- b. Verplichting om gas te transporteren.

⁵ Voor gas is een soortgelijke bepaling opgenomen in artikel XV lid 5.

- c. Verplichting om te voorzien in een gasmeter.
- d. Het uitvoeren van een leveranciersswitch.
- e. Het hanteren van een tariefstructuur voor gastransport en het opstellen van facturen in overeenstemming met de bepalingen waaraan deze dienen te voldoen.
- f. Het hanteren van technische voorwaarden van gasnetbeheer.
- g. Het bevorderen van de veiligheid van toestellen en installaties.
- h. Administratieve ontvlechting van het netbeheer.
- i. Het inrichten van de administratieve gegevensverwerking en facturering conform specifieke eisen.
- j. Het hanteren van een meldprocedure voor storingen alsmede een klachtenprocedure.

2.7 Aantal recreatieve elektriciteitsnetten

Onderzoeksbureau EIM heeft door middel van een telefonische enquête een inventarisatie uitgevoerd van het aantal recreatieparken waarvoor het wetsvoorstel van toepassing is. Hierbij wordt geconcludeerd:⁶

Ervan uitgaande dat er in Nederland 800 bungalow- en recreatieparken zijn, die voldoen aan de criteria genoemd in het wijzigingsvoorstel van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet, kunnen wij concluderen dat er 277 parken zijn (35% van alle parken) waarvan de grond verkaveld is. Ruim de helft van deze parken omvat meer dan 100 accommodaties.

Op de meeste parken, waarvan de grond verkaveld is, beschikken de huisjes zowel over een elektriciteits- als over een gasaansluiting (93%). Op 7% van deze parken beschikken de huisjes alleen over een elektriciteitsaansluiting.

Bij deze resultaten kunnen de volgende opmerkingen worden geplaatst:

- Het onderzoek van EIM heeft betrekking op ‘bungalow- en recreatieparken’. Op campings en kampeerterrainen kan ook sprake zijn van grond, caravans of huisjes in eigendom van particulieren, maar dit is in het onderzoek niet meegenomen.⁷
- Volgens brancheorganisatie Recron is er sprake van circa 1.500-2.000 bedrijven waarop de voorgestelde wetgeving van toepassing is. Volgens Recron betreft het in totaal circa 150.000 bungalows, chalets en caravans op eigen grond.⁸
- De schatting door EIM van het aantal gasaansluitingen is waarschijnlijk aan de ruime kant. In verreweg de meeste gevallen dat op een recreatieterrein sprake is van een aansluiting op het gasnet betreft het de levering van *propaangas*. De Gaswet is alleen op aardgas van

⁶ EIM B.V., *Telefonische enquête bungalow- en verblijfsrecreatieparken – Ramingen ten behoeve van wijzigingen in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet als gevolg van de implementatie van het derde EU-energiepakket*, Zoetermeer, 2 september 2010, p.11v.

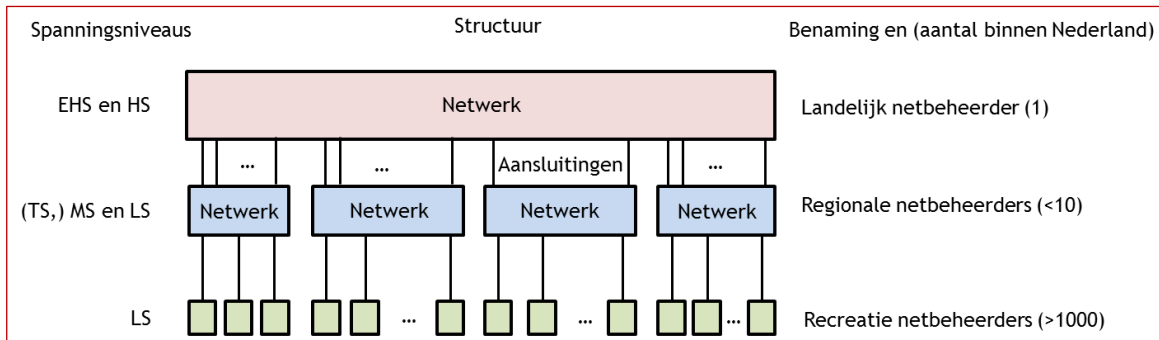
⁷ Met name het afgelopen decennium hebben veel campings en kampeerterrainen een kwaliteitsverbeteringslag gemaakt teneinde in de onderlinge competitie mee te kunnen komen. Deze verbeteringen zijn vaak gefinancierd door een deel van het terrein uit te panden, dat wil zeggen grond aan particulieren te verkopen of toe te staan dat particulieren een caravan of chalet in eigendom op gepachte grond konden plaatsen.

⁸ Mondelinge communicatie van de zijde van Recron aan D-Cision. Het genoemde betreft een schatting op basis van informatie vanuit de eigen achterban, geschaald voor een schatting van het aantal parken dat geen lid is van Recron. (Circa 1.200 kampeer- en bungalowbedrijven zijn bij Recron aangesloten, maar daarnaast bestaan er veel bungalowparken met particulieren en een Vereniging van Eigenaren). De genoemde schatting van 1.500-2.000 bedrijven bevat mede de campings en kampeerterrainen die voor een deel zijn uitgedand.

toepassing.⁹ Slechts in een klein aantal parken is sprake van een gasnetwerk voor levering van aardgas (geschat: enkele procenten van de parken).¹⁰

- In een aantal parken wordt de distributie van elektriciteit en/of gas door de regionale netbeheerder in plaats van de parkeigenaar verzorgd.

Voor het onderzoek is daarmee uitgegaan van de volgende situatie, waarbij sprake is van een groot aantal recreatienetten:



Vanwege bovenstaande overwegingen worden de implementatiekosten per aansluiting geschat. Zowel voor elektriciteit als voor gas wordt bij een inschatting van de kosten uitgegaan van 100 aansluitingen per recreatienet.¹¹ Voor gasnetten moet hierbij bedacht worden dat de regel-

⁹ De Gaswet beperkt zich tot ‘gas’ die gedefinieerd is als ‘stof die bij een temperatuur van 15° Celsius en bij een druk van 1,01325 bar in gasvormige toestand verkeert en in hoofdzaak bestaat uit methaan of een andere stof die vanwege haar eigenschappen aan methaan gelijkwaardig is’ (artikel 1, lid 1 sub b). Propaan gas betreft een andersoortig gas dan methaan (en heeft ook een veel hogere verbrandingswaarde dan aardgas).

De Minister van Economische Zaken is voornemens om artikel 1 lid 1 sub b (de definitie van gas) als volgt te wijzigen: “b. gas:

1. aardgas dat bij een temperatuur van 15° Celsius en bij een druk van 1,01325 bar in gasvormige toestand verkeert en in hoofdzaak bestaat uit methaan of een andere stof die vanwege haar eigenschappen aan methaan gelijkwaardig is en

2. stof die:

- is opgewekt in een productie-installatie die uitsluitend gebruik maakt van hernieuwbare energiebronnen of
- is opgewekt in een hybride productie-installatie die gebruik maakt van zowel hernieuwbare als fossiele energiebronnen en
- bij een temperatuur van 15° Celsius en bij een druk van 1,01325 bar in gasvormige toestand verkeert en in hoofdzaak bestaat uit methaan of een andere stof die vanwege haar eigenschappen aan methaan gelijkwaardig is voor zover het mogelijk en veilig is deze stof overeenkomstig hoofdstuk 2 te transporteren.”

De voorgestelde nieuwe definitie van ‘gas’ sluit aan bij de Europese Richtlijn en omvat behalve aardgas ook biogas. Bij deze definitie hangt het af van de interpretatie van de zinsnede ‘of een andere stof die vanwege haar eigenschappen aan methaan gelijkwaardig is’ in hoeverre ook propaan hieronder kan worden verstaan. De chemische eigenschappen van propaan (C₃H₈) verschillen aanmerkelijk van die van methaan (CH₄), ervan afgezien dat beide bij kamertemperatuur gasvormig zijn en bij verbranding energie in de vorm van warmte vrijkomt. *D-Cision* gaat er daarom van uit dat de Gaswet niet van toepassing is op distributie van propaan via een gasnet.

¹⁰ Mondelinge communicatie door Recron.

¹¹ Deze aanname is nodig omdat sommige kostenposten per recreatienet worden geschat en deze vervolgens aan individuele aansluitingen moeten worden toegerekend. Voor deze berekening wordt aangenomen dat alle met het wetsvoorstel verband houdende kosten alleen over de aangeslotenen met een eigen Woz-object op het recreatieterrein worden verdeeld. De mogelijkheden voor het geheel of gedeeltelijk niet doorberekenen van bepaalde kosten aan aangeslotenen alsmede eventuele socialisatie

geving slechts voor een zeer klein deel (in de orde van enkele procenten) van de recreatienetten van toepassing is, aangezien slechts weinig parken over een aardgasnet beschikken. Voor zover bij *D-Cision* bekend beschikken alle parken over een elektriciteitsnet.

Een bepaling van de impact van het wetsvoorstel is op basis van het bovenstaande vooral relevant voor elektriciteitsnetten. In het vervolg zal de discussie zich daarom vooral richten op de consequenties van de voorgestelde wetgeving voor de elektriciteitsnetten op recreatieterreinen. De impact van het wetsvoorstel op gasnetten op recreatieterreinen wordt hier vervolgens van afgeleid.

2.8 Definities

In het vervolg van dit document zullen de volgende definities worden gehanteerd:

Tabel 3. Definities omtrent eigendom en zeggenschap over recreatienetten.

TERM	BETEKENIS
<i>Recreatienet</i>	Net voor distributie van elektriciteit of aardgas zoals nader geduid in §2.1. Deze aanduiding zal met name gebruikt worden voor het net als geheel.
<i>Net</i>	De elektriciteitskabels en/of gaspijpen die gezamenlijk het recreatienet vormen. Deze aanduiding zal met name gebruikt worden als het fysieke netwerk bedoeld wordt.
<i>Eigenaar</i>	De rechtspersoon of natuurlijke persoon die een recreatienet in (juridische) eigendom heeft.
<i>Beheerder</i>	De rechtspersoon of natuurlijke persoon die het recreatienet beheert in de zin van artikel 10a Elektriciteitswet 1998 en artikel 3b Gaswet. De beheerder beschikt over de economische eigendom van het net. <i>Noot:</i> De beheerder in bovengenoemde zin moet onderscheiden worden van de ‘parkbeheerder’ (zie onder). De beheerder kan echter dezelfde zijn als de eigenaar (zie §3.3.7).
<i>Parkbeheerder</i>	De persoon of personen die in opdracht van de eigenaar verantwoordelijk zijn voor het operationeel beheer (van de faciliteiten) van een recreatieterrein of vakantiepark. <i>Noot:</i> Dit betreft de ‘beheerder’ van het terrein en het park in de gebruikelijke betekenis in de Nederlandse taal (en derhalve niet in de zin van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet).
<i>Netbeheerder</i>	De regionale netbeheerder op wiens net het recreatieterrein een elektriciteits- of gasaansluiting heeft.
<i>Aansluiting</i>	Aansluiting op het recreatienet zoals gedefinieerd in artikel 1 lid 1 sub b Elektriciteitswet 1998 en artikel 1 lid 1 sub m Gaswet.
<i>Aangeslotene</i>	De natuurlijke persoon of rechtspersoon die beschikt over een aansluiting (op het recreatienet). Specifiek wordt in de context van dit rapport bedoeld op eigenaren van woningen op een recreatieterrein die beschikken over een aansluiting (op het recreatienet) in de zin van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet.

van kosten over andere afnemers van elektriciteit en/of gas worden hierbij buiten beschouwing gelaten.

TERM	BETEKENIS
Afnemer	De natuurlijke persoon of rechtspersoon die beschikt over een aansluiting en hierover elektriciteit of aardgas afneemt (zoals gedefinieerd in artikel 1 lid 1 sub c Elektriciteitswet 1998 en artikel 1 lid 1 sub o Gaswet). Specifiek wordt in de context van dit rapport bedoeld op eigenaren van woningen op een recreatieterrein die elektriciteit of aardgas afnemen voor eigen verbruik.

Zoals in de tabel aangegeven kunnen de ‘beheerder’ en ‘eigenaar’ in het geval van recreatienetten in de praktijk dezelfde partij zijn (zij het dat een afzonderlijke boekhouding voor het beheer van het elektriciteits- en gasnet moet worden gevoerd).

2.9 Methodologie

De implementatiekosten¹² van het wetsvoorstel zijn bepaald door allereerst te inventariseren welke consequenties het wetsvoorstel heeft. Hierbij is mede gebruik gemaakt van informatie over de feitelijke situatie verkregen vanuit interviews.¹³ Van de verschillende effecten zijn vervolgens de kosten geschat, hetzij per park, hetzij per aansluiting. Indien de kosten naar verwachting slechts bij een deel van de aansluitingen zullen optreden, is een weegfactor gehanteerd. Uiteindelijk zijn alle kosten teruggerekend per aansluiting, waarbij onderscheid is gemaakt tussen ‘initiële kosten’ (die eenmalig gemaakt moeten worden) en ‘jaarlijkse kosten’. Allereerst worden op deze wijze de kosten voor elektriciteit geschat. Een soortgelijke berekening wordt vervolgens voor gas uitgevoerd, die echter vanwege de vergelijkbaarheid van veel kostenposten beknopter wordt weergegeven dan die voor elektriciteit.

De bepaling van de kosten per aansluiting betekent dat de totale implementatiekosten van het wetsvoorstel worden teruggerekend naar een enkele aansluiting. Deze terugrekening is bedoeld om inzicht te verkrijgen in (de orde van grootte van) de additionele kosten die het wetsvoorstel per aansluiting met zich meebrengt. Deze schatting zegt echter niets over de wenselijke kostenallocatie. De mogelijke methoden om de implementatiekosten aan de eigenaren van recreatienetten, de afnemers en/of derden toe te rekenen vallen buiten de scope van deze studie.

Voor veel van de geïnventariseerde consequenties zijn de verwachte kosten onzeker. Op basis van *expert judgement* is geprobeerd om toch een financiële waarde te bepalen.¹⁴ Voor afzonderlijke posten zijn wellicht hogere of lagere waarderingen mogelijk. *D-Cision* verwacht echter dat de uiteindelijk berekende kosten een goede schatter voor de verwachte implementatiekosten van het wetsvoorstel vormen en tenminste een juiste orde van grootte hiervoor aangeven.

Voor het onderzoek is uitgegaan ervan dat de voorwaarden die van belang zijn voor de veiligheid van netten alsmede het waarborgen van derdentoegang op recreatienetten onverkort van toepassing zijn. Voorwaarden omtrent de productkwaliteit, kwaliteit van transport en

¹² Waar in dit rapport wordt gesproken over de implementatiekosten voortvloeiend uit het wetsvoorstel, dienen deze niet verward te worden met de term ‘administratieve lasten’ zoals deze wordt gehanteerd door de overheid. Bij deze ‘administratieve lasten’ gaat het om specifieke kosten voor het bedrijfsleven om te voldoen aan informatieverplichtingen die voortvloeien uit wet- en regelgeving van de overheid.

¹³ Gesproken is met de beheerders van twee verschillende recreatieparken, met een vertegenwoordiger van Recron, met een vertegenwoordiger van een in recreatietechniek gespecialiseerd installatiebedrijf alsmede met een eigenaar van meerdere recreatiewoningen.

¹⁴ De in het rapport weergegeven kostenschattingen zijn niet door *D-Cision* ter toetsing aan de eigenaren van recreatienetten voorgelegd.

dienstverlening, zijn verondersteld niet of in gewijzigde vorm op recreatienetten van toepassing te zijn, één en ander in overeenstemming met de vigerende praktijk voor recreatienetten.¹⁵

De analyse beperkt zich tot de consequenties van het wetsvoorstel voor het netbeheer van recreatienetten. De consequenties van het wetsvoorstel voor de levering van elektriciteit en aardgas aan afnemers op recreatieterreinen vallen buiten de scope van dit rapport.

¹⁵ Zie ook §2.5.

3 Technische, economische en administratieve implicaties

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de technische, economische en administratieve implicaties van het wetsvoorstel in kaart gebracht. Hierbij zal de indeling zoals weergegeven in §2.6 worden gevolgd. De resultaten worden in tabellen weergegeven.

3.2 Verschillen tussen recreatienetten en openbare netten

Qua praktische uitvoering zijn er veel overeenkomsten tussen recreatienetten en netten ten behoeve van de openbare elektriciteitsvoorziening. De belangrijkste verschillen met betrekking tot elektriciteit zijn in onderstaande tabel weergegeven:

	NETWERK VAN REGIONALE NETBEHEERDER	RECREATIENET
Netwerk	<ul style="list-style-type: none"> – Er is sprake van een duidelijke scheiding tussen netwerk enerzijds en aansluitingen anderzijds. – Gebruik van gestandaardiseerde dikke kabels. Dit heeft op langere termijn veel voordelen, namelijk: minder netverliezen, minder spanningsklachten en voldoende extra vrije transportruimte voor het realiseren van nieuwe aansluitingen of het verzwaren van bestaande aansluitingen. – Gebruik van ongearmeerde¹⁶ laagspanningskabels is toegestaan. Dit vergemakkelijkt het aanbrengen van zogeheten aftakmoffen. – Nauwkeurig en vrijwel volledig gedocumenteerde ligginggegevens van kabels. 	<ul style="list-style-type: none"> – Er is sprake van een minder eenduidige scheiding tussen netwerk en aansluitingen, vanwege gebruik van aftakkingen voor parkverlichting, bergingen, toiletgebouwen, rioolbemaling, etc. – Gebruik van geoptimaliseerde (dunnere) kabels. Dit biedt vooral op korte termijn voordelen (lagere investeringskosten), maar op de langere termijn nadelen (beperkte capaciteit voor nieuwe aansluitingen, hogere transportverliezen). – Gebruik van ongearmeerde laagspanningskabels is niet toegestaan. Dit betekent dat voor aftakkingen aparte laagspanning verdeelkasten zijn geplaatst. – Minder nauwkeurige en minder volledig gedocumenteerde ligginggegevens van kabels.
Kwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> – Uitstekende netwerkqualiteit met weinig uitschieters naar beneden. – Netwerkkapaciteit in de regel ruim voldoende, zodat er geen sprake is van transportbeperkingen op laagspanningsniveau. (De netten zijn ontworpen voor een gelijktijdigheid¹⁷ van 0,5 of hoger.) 	<ul style="list-style-type: none"> – Netwerkqualiteit verschilt per locatie en heeft veel samenhang met de robuustheid van de aansluiting en het netwerk. – Vanwege geoptimaliseerde dimensionering kan gemakkelijk sprake zijn van transportbeperkingen. (De netten worden ontworpen voor een lage gelijktijdigheid in de orde van 0,2.)

¹⁶ Onder ‘armering’ wordt een metalen (vaak: staallegering) vlechtwerk rondom de fasen en nulleider van een kabel verstaan.

¹⁷ ‘Ongelijktijdigheid’ is het verschijnsel dat de maximale belasting in een bepaald punt van het net kleiner is dan de som van de afzonderlijke maximale belastingen in een aantal punten die via het beschouwde punt worden gevoed. Het verschijnsel van ongelijktijdigheid wordt in de praktijk vaak gekwantificeerd met een ‘gelijktijdigheidsfactor’. De gelijktijdigheidsfactor is gedefinieerd als het quotiënt van de in een bepaald punt optredende maximale belasting en de som van de afzonderlijke maximale belastingen in een aantal – via het genoemde punt gevoede – punten.

In de praktijk houdt het begrip gelijktijdigheid in dat de kans dat alle afnemers tegelijk het maximaal toelaatbare elektrische vermogen afnemen niet heel groot is. De capaciteit van elektriciteitskabels in een wijk kan daarom lager zijn dan de som van alle afzonderlijke aansluitwaarden. In geval van recreatienetten is de ongelijktijdigheid kennelijk nog groter (hetgeen wellicht gerelateerd is aan de beperkte periode dat veel woningen gebruikt worden).

	NETWERK VAN REGIONALE NETBEHEERDER	RECREATIENET
Aansluitingen	<ul style="list-style-type: none"> – Aansluitkabels ruim voldoende uitgevoerd; verzoek tot aanpassing van de aansluitwaarde kan daardoor eenvoudig worden uitgevoerd zonder noodzakelijke graafwerkzaamheden. – Aansluitwaarde veelal 35 A (8 kW). Aangesloten hebben hieraan doorgaans ruimschoots voldoende. – Er is sprake van een aansluitplicht; verzoek tot verzwaaring van de aansluiting moet altijd worden gehonoreerd. 	<ul style="list-style-type: none"> – Aansluitkabels vaak als maatwerk uitgevoerd; verzoek tot aanpassing van de aansluitwaarde kan daardoor tot hoge kosten leiden. – Gedifferentieerde aansluitwaarden, variërend over 10 A, 16 A, 20 A, 25 A en incidenteel 35 A. Aangesloten hebben hieraan steeds minder voldoende. – Er is geen sprake van een aansluitplicht; verzoek tot verzwaaring van de aansluiting kan (maar hoeft niet per se te) worden gehonoreerd.
Meters	<ul style="list-style-type: none"> – Gebruik van comptabele (en geijkte) meters. – Mix van enkel- en dubbeltariefmeters. – Meters doorgaans geplaatst binnen het WOZ-object (meterkast). 	<ul style="list-style-type: none"> – In veel gevallen gebruik van meters die niet voldoen aan de Metrologiewet, en daarmee niet comptabel of geijkt zijn.¹⁸ – Vrijwel uitsluitend enkeltariefmeters. – Meters doorgaans buiten het WOZ-object geplaatst (in laagspanning verdeelkast).
Tarieven	<ul style="list-style-type: none"> – Duidelijk onderscheid tussen netwerkdiensten en leveringsdiensten. – Gebruik van wettelijk voorgeschreven indeling van aansluitdiensten, transportdiensten, meetdiensten en systeemdiensten. 	<ul style="list-style-type: none"> – Doorgaans geen onderscheid tussen netwerkdiensten en leveringsdiensten. – Netwerk- en leveringsdiensten veelal verrekend in parkvergoeding. – Geen opsplitsing volgens aansluitdiensten, transportdiensten, meetdiensten en systeemdiensten.

Ook met betrekking tot gas zijn er verschillen. De meeste gasnetten op recreatieterreinen zijn bedoeld voor distributie van propaangas. Zulke netten zijn voor een lagere werkdruk uitgelegd dan aardgasnetten. Op enkele parken is wel sprake van een aardgasnet, maar *D-Cision* beschikt niet over voldoende informatie om te beoordelen in hoeverre het ontwerp en de bedrijfsvoering overeenstemt of afwijkt met die van de gasnetten van regionale netbeheerders.

Kortweg komt het bovenstaande erop neer dat de infrastructuur van regionale netbeheerders op de openbare elektriciteitsvoorziening is ingericht. De infrastructuur op recreatieterreinen vertoont daarentegen veel kenmerken van een maatwerk laagspanningsinstallatie waarbij in het ontwerp maximale functionaliteit tegen minimale (initiële) kosten wordt gerealiseerd.¹⁹ Een consequentie is dat het systeem slechts beperkt in staat is om flexibel in te spelen op veranderingen in de elektriciteitsvraag op het net.

Overigens betekent het bovenstaande dat vervanging van de netwerkinfrastructuur op recreatieterreinen niet noodzakelijk is om de veiligheid van de netten te waarborgen en derdentoegang mogelijk te maken. Ontheffing van de technische voorwaarden en tariefstructuren (artikel 37a Elektriciteitswet 1998 en artikel 12h Gaswet) lijkt wel wenselijk waar het de voorwaarden omtrent de productkwaliteit, kwaliteit van transport en dienstverlening betreft, omdat netten op recreatieterreinen mogelijk niet aan alle vigerende kwaliteitseisen (opgesteld met het oog op de netten van regionale netbeheerders) voldoen.

¹⁸ In situatie waarbij energielevering aan de particulier niet verloopt via de reguliere energiebedrijven (zoals in het geval van recreatienetten) wordt, zodra de meting als basis voor facturering dient, geëist dat meters voldoen aan de Metrologiewet. Zie <http://www.verispect.nl/index.php?pagelid=162&n=7>.

¹⁹ Overigens zijn er geen aanwijzingen dat bij recreatienetten concessies gedaan zijn aan de operationele veiligheid van het elektriciteitsnet (of het gasnet). Elektriciteitsnetten op recreatieterreinen voldoen in principe aan NEN1010, de norm voor laagspanningsinstallaties die ook de minimumveiligheidseisen bevat. Daarnaast worden de meeste (zo niet alle) netten periodiek geaudit op NEN3140, die van toepassing is op de bedrijfsvoering van elektrische installaties en apparatuur tot een nominale spanning van 1000 Volt wisselspanning.

3.3 Implicaties op het gebied van elektriciteit

In deze paragraaf worden de implicaties van het wetsontwerp nader uitgewerkt met betrekking tot de elektriciteitsvoorziening bij recreatienetten. Een schatting van de hieraan verbonden kosten wordt in §4.1 gegeven.

3.3.1 Aansluitplicht

Het wetsvoorstel verplicht beheerders om op het terrein desgevraagd een nieuwe aansluiting te verzorgen.

ELEKTRICITEIT: AANSLUITPLICHT	
Technische implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – Het verzorgen van een aansluiting op het elektriciteitsnet is niet anders dan op dit ogenblik al plaatsvindt. De Tarievenscode schrijft voor dat een afnemer ‘recht heeft op een aansluiting op het door hem gevraagde spanningsniveau tenzij dit om technische redenen redelijkerwijs niet van de netbeheerder kan worden verlangd’ (Tarievenscode, §2.1.5). Aangenomen wordt dat aansluitingen op een ander spanningsniveau dan laagspanning niet mogelijk zijn/worden, ook niet als een transformatorstation in eigendom is van de beheerder.
Economische implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – Op dit moment zijn de kosten van het verzorgen van een aansluiting veelal versleuteld in de parkbijdrage die bewoners verschuldigd zijn. In beginsel lijkt het wetsontwerp alleen te doelen op een andere wijze van kostendoorberekening en niet noodzakelijk op het opleggen van beperkingen aan de kostendoorberekening (hoewel de door de NMa te hanteren methodologie voor het vaststellen van het aansluittarief nog niet bekend is). – De parkkosten omvatten op dit moment de kosten voor de aanleg van het netwerk én de aansluiting (in de zin van de definitie van artikel 1 lid 1 sub b Elektriciteitswet 1998). Een onderscheid tussen de aan aansluitingen gerelateerde (historische) kosten en de overige netwerkkosten is niet altijd te maken. – De kosten voor een aansluiting kunnen tussen de parken behoorlijk variëren, aangezien deze ondermeer afhankelijk zijn van dichtheid van de aansluitingen, grondsoort, het te doorkruisen terrein (waterpartijen, bos) etc. – Een aanvraag tot verzwaring van een aansluiting kan tot aanmerkelijke kosten leiden vanwege optimalisatie van de infrastructuur (maatwerk) in het verleden. – Het is waarschijnlijk dat parkeigenaren op dit moment geen of slechts een heel beperkte marge op het creëren van een nieuwe aansluiting genereren.²⁰ Aangenomen wordt dat de aansluitvergoeding per park min of meer dezelfde opbrengsten voor een eigenaar zullen opleveren.
Administratieve implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – De kosten van bestaande aansluitingen dienen te worden afgesplitst van de andere kosten. Het aansluittarief dient op basis hiervan te worden vastgesteld. – In geval er sprake is van verschillende aansluitingen (qua lengte, > 25 m) leidt dit in theorie tot differentiatie van de aansluittarieven. Aangezien deze bepalingen in de Tariefcode zijn opgenomen, kan gekozen worden om hiervan in het geval van recreatienetten af te zien. – De beheerder moet aansluitcontracten opstellen. Ook zal de beheerder een aansluitingenregister moeten opzetten en onderhouden.
Overige opmerkingen	<ul style="list-style-type: none"> – Het verzorgen van een aansluiting op het elektriciteitsnet is essentieel voor het kunnen vermarkten van woningen e.d. op het recreatieterrein. Het ligt daarom in de verwachting dat eigenaren zulke aansluitingen ook wenselijk achten en bereid zijn om hiervoor te (blijven) betalen. – Aangenomen wordt dat in verreweg de meeste gevallen bij recreatienetten de afstand tot het net minder is dan 25 meter, zodat het standaardtarief voor aansluitingen van toepassing is. – Aangenomen wordt dat recreatieterreinen zijn opgenomen in de gebiedsindeling van de netbeheerders. In ieder geval zal de aansluitplicht beperkt moeten worden tot het betreffende recreatieterrein (zonder dat bijvoorbeeld een verplichting ontstaat om een aansluiting te verzorgen voor nabijgelegen panden.)

²⁰ Dit vormt een inschatting door *D-Cision* op basis van de gehouden interviews met eigenaren van recreatienetten, maar is niet nader beoordeeld of getoetst.

3.3.2 Transportplicht

Het wetsvoorstel omvat een verplichting om elektriciteit te transporteren (de ‘transportplicht’). Deze plicht houdt in dat de beheerder aan de gewenste transportvraag moet voldoen.

Als afnemers op recreatienetten over relatief kleine aansluitingen beschikken, is het mogelijk dat de vraag naar elektriciteit groter is (of wordt) dan de aansluitwaarde. Op basis van de transportplicht kunnen afnemers (tegen betaling) in principe een verzekering van hun aansluiting wensen, die beheerders dan verplicht zijn om te leveren.

Een zwaardere aansluiting kan wenselijk zijn vanwege het toenemende (gewenste) comfort-niveau van afnemers. Behalve wasmachines, wasdrogers en vaatwassers is er een toenemende vraag naar airconditioning systemen en sauna’s op recreatieterreinen.²¹ In de praktijk lijken aansluitingen van 10 en 16 Ampère steeds minder toereikend en worden op recreatieterreinen geleidelijk steeds meer aansluitingen gerealiseerd met een zekering van 25 of 35 Ampère.

ELEKTRICITEIT: TRANSPORTPLICHT	
Technische implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – Het verzorgen van elektriciteitstransport over het recreatienet komt overeen met hoe dit op dit ogenblik al plaatsvindt. – Mogelijk kan een probleem ontstaan als afnemers meer willen transporteren dan hun aansluiting en/of het net toestaat. In dat geval lijkt de transportplicht in te houden dat de aansluiting moet worden verzwared. Dit omvat het vergroten van de zekering, maar mogelijk ook het verzwaren van de aansluitkabel en/of het netwerk, vanwege optimalisatie van de infrastructuur (maatwerk) in het verleden. – In hoeverre ook netverzwaring noodzakelijk is, hangt van de gelijktijdigheid in de transportvraag van andere aangeslotenen af alsook van de nog beschikbare transportruimte in het netwerk. – Een hogere transportvraag kan bijvoorbeeld ontstaan doordat afnemers een hogere mate van comfort wensen (hetgeen in de regel een hoger elektriciteitsverbruik met zich meebrengt) en/of dat afnemers opgewekte elektriciteit willen terugleveren. Zulke problemen ontstaan waarschijnlijk vooral als er sprake is van ‘krappe’ aansluitingen (10 A).
Economische implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – De kosten voor het verzwaren van de aansluiting kunnen in de aansluitvergoeding worden verdisconteerd (al dan niet gesocialiseerd). Als dit slechts een beperkt aantal aansluitingen betreft, is het effect op het gemiddelde aansluittarief waarschijnlijk zeer beperkt. – De kosten voor netverzwaring kunnen fors zijn en tot een aanmerkelijke stijging van het transporttarief leiden. – Vermoedelijk genereren parkeigenaren op dit moment geen of slechts een heel beperkte marge op het netwerk.²² Aangenomen wordt dat de vergoeding vanuit het transporttarief per park min of meer dezelfde opbrengsten voor een eigenaar zullen opleveren.
Administratieve implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – De beheerder moet transportcontracten afsluiten. Waarschijnlijk kan dit gecombineerd worden met de eerder genoemde aansluitcontracten.
Overige opmerkingen	<ul style="list-style-type: none"> – Het is onduidelijk hoe de kosten worden doorberekend als een verzoek om een hogere transportcapaciteit forse kosten voor netverzwaring met zich meebrengt.

²¹ Een zwaardere aansluiting kan ook wenselijk zijn voor het mogelijk maken van teruglevering. In het kader van de ‘voorrang voor duurzaam’ verplichtingen zal een beheerder zulke teruglevering mogelijk moeten maken. Het valt echter niet in te zien welke opties voor elektriciteitsproductie op een dusdanig grootschalig niveau op recreatieterreinen zullen worden geïnstalleerd dat aansluitingen hiervoor verzwared moeten worden. In de gevallen waar verzwaring wenselijk is, zal waarschijnlijk sprake zijn van krappe aansluitingen. Een verzoek om vergroting van de aansluitcapaciteit ligt dan (vooralsnog) eerder voor de hand vanwege een toenemende verbruiksbehoefte dan vanwege een grote terugleverbehoefte.

²² Dit vormt een inschatting door *D-Cision* op basis van de gehouden interviews met eigenaren van recreatienetten, maar is niet nader beoordeeld of getoetst.

3.3.3 Voorzien in een meter

Het wetsvoorstel verplicht beheerders om te voorzien in elektriciteitsmeters. In het geval van invoeding betreft dit een dubbele elektriciteitsmeter die ook de omvang van de elektriciteitsproductie registreert, voor zover niet met saldering kan worden volstaan²³.

ELEKTRICITEIT: VOORZIEN IN EEN METER	
Technische implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – In een groot deel van de huidige recreatienetten zijn de elektriciteitsmeters niet geijkt en niet comptabel, zodat zij niet voldoen aan de Metrologiewet en Meetcode. Evenmin is al sprake van ‘slimme meters’ (conform artikel 26ad en 95la). – Voor derdentoegang is een comptabele meter nodig die aan de vereisten van de Metrologiewet en Meetcode voldoet. Dit komt neer op geleidelijke meterversing. Zolang de betreffende aangeslotenen door de eigenaar beleverd blijft (en dus niet van leverancier verandert) en voor zover consistent met artikel 26ae lid 1 lijkt een versnelde vervanging niet noodzakelijk, maar kan meterversing over een periode van enkele jaren worden uitgesmeerd.²⁴ – Complicatie is dat bij vervanging van de meter installatie van een ‘slimme meter’ verplicht is (artikel 26ad lid 1 sub b; zie echter ook artikel 26ae lid 2 sub a²⁵). Echter, de specificaties van de slimme meter zijn nog niet volledig helder, waarmee het risico bestaat dat meters die op korte termijn worden geplaatst, op langere termijn toch niet blijken te voldoen – hetgeen potentieel het risico op een tweede noodzakelijke vervanging met zich meebrengt.
Economische implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – De kosten van meterversing zullen naar verwachting aanzienlijk zijn. Er kan worden aangenomen dat de restwaarde van de huidige meters nagenoeg nul is. – Er lijken ook meters nodig voor tot nu toe niet bemeten objecten, met name met betrekking tot eigen gebouwen en algemene voorzieningen (lantarenpalen, internetkasten, washokken, etc.).²⁶

²³ Een dubbele elektriciteitsmeter is niet nodig zolang sprake is van teruglevering van minder dan 5.000 kWh per jaar (zie artikel 31c in concept-wetsvoorstel 31 374 Nr.A, KST 121101).

²⁴ Dit is alleen mogelijk als ontheffing verleend wordt voor de betreffende bepalingen in de Meetcode gedurende de termijn dat een aangeslotene niet van leverancier verandert. In principe zijn de huidige elektriciteitsmeters niet comptabel, dat wil zeggen dat sprake kan zijn van een grotere meetafwijking dan toegestaan. Zolang deze meters voor facturering worden gebruikt, kan inherent sprake zijn van (waarschijnlijk beperkte) incorrecte meetwaarden.

²⁵ Deze bepaling is gebaseerd op artikel 13 van Richtlijn 2006/32/EG van 5 april 2006. Zie ook Staatsblad 2001, nr. 131.

²⁶ In principe kan het eigen verbruik door het park ook bepaald worden door het gemeten verbruik van afnemers in mindering te brengen op de totale invoeding aan de poort. Echter, illegaal elektriciteitsverbruik is hiermee niet inzichtelijk en komt dus voor rekening van de eigenaar. Ook worden op deze wijze de netverliezen niet inzichtelijk (aangezien die als eigen verbruik worden aangemerkt), zodat deze (in tegenstelling tot de huidige situatie) moeilijk of niet aan afnemers kunnen worden doorberekend. Het lijkt een economische afweging in hoeverre de kosten van de extra meters voor eigen verbruik en de algemene faciliteiten opwegen tegen de nadelen van het niet kennen van de verliezen.

ELEKTRICITEIT: VOORZIEN IN EEN METER	
Administratieve implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – De beheerder zal (tenzij hiervoor ontheffing wordt verleend) een meetverantwoordelijke moeten aanwijzen voor onder meer het uitvoeren van de volgende werkzaamheden:²⁷ <ol style="list-style-type: none"> 1. Opzetten en onderhouden van een meetregister, en 2. Datacollectie en datavalidatie van de met het net uitgewisselde energie (meteruitlezing). – Er geldt een verplichting om de meters tenminste eenmaal per drie jaar door een erkende meetverantwoordelijke partij te laten uitlezen (§3.2.1.5 Meetcode). – Indien er een wettelijke verplichting komt om gebruikers <i>realtime</i> informatie te geven over hun energieverbruik²⁸, zal tevens geïnvesteerd moeten worden in een communicatiesysteem tussen de meters en leveranciers.
Overige opmerkingen	<ul style="list-style-type: none"> – Meters zijn gedeeltelijk geplaatst op centrale punten voor meer aangeslotenen tegelijk (verdeelkasten). De meters bevinden zich daarmee, in tegenstelling tot hetgeen gebruikelijk is, niet in de meterkast van de woning. – Een consequentie is dat het overdrachtpunt zich ook bij de centrale meterkastjes bevindt (§B16.2.2.7 Meetcode). Het onderhoud van het deel van de aansluiting tussen de (centraal opgestelde) meter en de woning komt dus voor rekening van de aangeslotene, tenzij hierover afwijkende bepalingen worden vastgesteld.

3.3.4 Het uitvoeren van een leveranciersswitch

Een andere vereiste betreft het uitvoeren van een leveranciersswitch.

ELEKTRICITEIT: LEVERANCIERSSWITCH	
Technische implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – De beheerder dient te beschikken over een systeem voor berichtenuitwisseling met netbeheerders, meetverantwoordelijke partijen, programma-verantwoordelijke partijen en leveranciers.
Economische implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – Het uitvoeren van een leveranciersswitch alsmede de hieraan gerelateerde procedures brengt kosten met zich mee.
Administratieve implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – Elke aansluiting dient over een EAN-code te beschikken, die de beheerder moet toekennen. – Leveranciers dienen inzage te verkrijgen in de meetgegevens van (hun) klanten (artikel 26ab lid 1), die door de beheerder desgevraagd moet worden aangeleverd. – Switches verlopen conform de procedure zoals opgenomen in §2.7 Informatiecode: <ul style="list-style-type: none"> – indienen switchmelding bij leverancier, – controle van de switchmelding door de netbeheerder, – uitvoeren van de switch door de netbeheerder en communicatie, – opvragen meterstanden door leverancier en doorsturing aan de netbeheerder, – vaststellen van meterstanden door de netbeheerder en distributie van de meetdata.

²⁷ Bij iedere aansluiting op het elektriciteitsnet wordt gemeten hoeveel elektriciteit door de afnemer is verbruikt. Degene die deze meting uitvoert is de meetverantwoordelijke. Iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon kan meetverantwoordelijkheid uitoefenen mits deze door de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet (TenneT) als meetverantwoordelijke is erkend.

De vereisten aan een meetveranderlijke omvatten ondermeer: het bezitten van een geldig ISO 9001 certificaat, het beschikken over een storingsnummer dat 24 uur per dag bereikbaar is en kunnen participeren in het elektronische systeem voor berichtenuitwisseling (§1.2.8 Meetcode). Het ligt niet in de verwachting dat eigenaren van een recreatienet aan deze verplichtingen kunnen voldoen, althans niet tegen lage kosten.

²⁸ Ter implementatie van de verplichting om eindafnemers te informeren over het ‘actuele energieverbruik’ en ‘facturering op basis van het daadwerkelijke verbruik’ die ‘frequent genoeg’ is (artikel 13 lid 2, Richtlijn 2006/32/EG).

ELEKTRICITEIT: LEVERANCIERSSWITCH	
Overige opmerkingen	– Er gelden strikte termijnen waarbinnen de beheerder in het kader van een leveranciersswitch actie moet ondernemen.

Het mogelijk maken van derdentoegang vormt een speerpunt van het oogmerk van de Europese Richtlijnen. Om non-discriminatie tussen leveranciers te waarborgen, worden eisen gesteld aan de onafhankelijkheid van de beheerder. De eigenaar concurreert met betrekking tot verkoop van elektriciteit en gas aan afnemers met andere leveranciers, zodat voldoende scheiding tussen de beheerder en de eigenaar gewaarborgd moet zijn.

3.3.5 Gehanteerde tarieven

Voor het leveren van de aansluit- en transportdiensten mag een beheerder tarieven in rekening brengen in de vorm van een aansluittarief, transporttarief en meettarief. De methode volgens welke deze tarieven moeten worden bepaald, wordt door de NMa vastgesteld.²⁹

ELEKTRICITEIT: TARIEVEN	
Technische implicaties	– Geen.
Economische implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – Het aansluittarief dient voor de dekking van de kosten van de aansluiting, het meettarief voor de kosten van de meter en bemetering en het transporttarief voor de overige kosten van het net en het netbeheer. – Voor de vaststelling van de tarieven moeten de activa worden gewaardeerd en in jaarlijkse kapitaalslasten worden vertaald. De door netbeheerders gehanteerde afschrijvingsperioden (zoals de afschrijvingstermijn van tientallen jaren voor verbindingen en aansluitingen op laagspanningsniveau) lijken niet passend voor recreatienetten.³⁰ Voor recreatienetten moeten waarschijnlijk afzonderlijke accountingregels worden ontwikkeld. – Welk rendement mag een beheerder op zijn net behalen?
Administratieve implicaties	– De huidige netwerkkosten moeten worden gesplitst in aan het net gerelateerde kosten en aan de aansluitingen gerelateerde kosten.
Overige opmerkingen	<ul style="list-style-type: none"> – Het transporttarief dient voor de dekking van de kosten van het net alsmede voor de kosten van de (net)beheerder. – Bij de meeste parken zitten de netwerkkosten versleuteld in de parkbijdrage (voor alle voorzieningen: water, riool, telefoon, cai, etc.). De precieze netwerkkosten zijn lang niet altijd bekend. – Bij sommige recreatienetten wordt een vergoeding voor het elektriciteit- en gasnet gevraagd die gebaseerd is op de kosten van een referentie, zoals de kosten van een aansluiting bij de netbeheerder in de regio. De achtergrond is dat de daadwerkelijke netkosten onbekend zijn en ook niet achterhaald kunnen worden. – Bij aangeslotenen zal tevens het tarief voor systeemdiensten in rekening moeten worden gebracht.

3.3.6 Technische voorwaarden

Bij de inschatting van de impact van het wetsvoorstel wordt aangenomen dat alleen de voorwaarden die van belang zijn voor de veiligheid van de netten alsmede het waarborgen van derdentoegang ook op recreatienetten worden geacht van toepassing te zijn. Het opnemen van dezelfde zware voorwaarden omtrent de productkwaliteit, kwaliteit van transport en

²⁹ Zie artikel XI, lid 6 respectievelijk artikel XV lid 6.

³⁰ NMa, *Regulatorische Accountingregels 2009*, Regionale netbeheerders elektriciteit, maart 2010 http://www.energiekamer.nl/images/RAR%202009%20Regionale%20Netbeheerders%20Elektriciteit_tcm7-135606.pdf.

dienstverlening ligt minder voor de hand.³¹ Dit heeft (op hoofdlijnen) de volgende consequenties:³²

ELEKTRICITEIT: TECHNISCHE VOORWAARDEN	
Technische implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – Eisen omtrent aansluitingen (hoofdstuk 2 Netcode) zijn grotendeels van toepassing. Niet uitgesloten is dat bij specifieke parken op onderdelen niet aan deze bepalingen wordt voldaan. – Met betrekking tot de eisen omtrent transport (hoofdstuk 3 Netcode) worden de bepalingen omtrent het recht op transport ter grootte van het op de aansluiting gecontracteerde en beschikbaar gestelde vermogen van toepassing (§3.1). Vanwege de andersoortige ontwerpcriteria ligt het voor de hand dat de eisen op het gebied van spanningskwaliteit (§3.2) niet van toepassing worden gesteld op recreatienetten, inclusief de verplichting voor beheerders om te participeren in het power quality monitoring systeem van de gezamenlijke netbeheerders (§3.3 Netcode). – De voorwaarden omtrent planning en bedrijfsvoering van het net (hoofdstukken 4 en 5 Netcode) lijken in hoofdzaak niet relevant voor recreatienetten. – Eisen omtrent de kwaliteit van de dienstverlening worden van toepassing (hoofdstuk 6 Netcode) en omvatten onder meer het hanteren van minimum servicenormen (§6.2 Netcode) en het uitkeren van compensaties bij langdurige stroomstoringen (§6.3 Netcode). Onduidelijk is in hoeverre deze bepalingen van toepassing zijn op recreatienetten.
Economische implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – Toepassing van de compensatieregeling bij ernstige storingen (§6.3 Netcode) kan tot extra kosten in de vorm van compensatievergoedingen leiden. – Toepassing van §3.1 (recht op transport) en §3.2 (kwaliteit van de transportdienst) van de Netcode kan mogelijk leiden tot aanmerkelijke investeringen, vanwege het gegeven dat recreatienetten in het verleden zijn ingericht en geoptimaliseerd als maatwerk installaties.
Administratieve implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – Beheerders moeten voldoen aan de bepalingen omtrent gegevensuitwisseling met netbeheerders in het kader van de lange termijn planning (hoofdstuk 4 Netcode). – Indien van toepassing omvat §6.1 Netcode een rapportageverplichting over de geleverde kwaliteit.
Overige opmerkingen	<ul style="list-style-type: none"> – De technische voorwaarden zijn grotendeels nationaal ontwikkeld en volgen slechts indirect uit Europese regelgeving. In principe is het mogelijk om voor een groot deel hiervan ontheffing te verlenen aan recreatieparkbeheerders. – Een deel van de bepalingen uit de Netcode en Systeemcode is niet voor recreatienetten van toepassing zoals de voorwaarden voor transport op hoogspanningsniveau en aansluitvoorwaarden voor grootschalige productie-installaties).

3.3.7 Administratieve ontvlechting en afzonderlijke boekhouding

De Europese Richtlijn omvat geen verplichting “om de eigendom van de activa van het distributiesysteem af te scheiden van het verticaal geïntegreerde bedrijf”.³³ Wel is het van belang dat de netbeheerder zelfstandig kan beschikken over het net, en wel om:³⁴

... onafhankelijk besluiten te nemen met betrekking tot de activa die nodig zijn voor de exploitatie, het onderhoud of de ontwikkeling van het net. Om deze taken te vervullen beschikt de distributiesysteembeheerder over de nodige middelen, inclusief personele, technische, fysieke en financiële middelen.

³¹ Zie §2.6.

³² De beoordeling richt zich vooral op de Netcode en beperkt zich tot hoofdlijnen. De technische voorwaarden omvatten zeer gedetailleerde bepalingen (bijvoorbeeld op het gebied van de aansluiting op het net en de meetinrichting) waaraan in het geval van recreatieparken niet noodzakelijk wordt voldaan.

³³ Richtlijn 2009/72/EG, artikel 26 lid 1.

³⁴ Richtlijn 2009/72/EG, artikel 26 lid 2 sub c.

In de Elektriciteitswet 1998 is dit geïmplementeerd in artikel 10a, dat de eigenaar verplicht om een beheerder aan te wijzen die over de economische eigendom van het net beschikt. Aan gezien artikel 10 niet van toepassing is op recreatienetten, behoeft de eigenaar geen naamloze of besloten vennootschap als netbeheerder aan te wijzen.³⁵ Hiermee is lid 2 van het artikel over splitsing (artikel 10a) over de overdracht van de economische eigendom van het netwerk aan de beheerder evenmin van toepassing. Dit houdt dit in dat alle bepalingen en voorwaarden voor netbeheer niet op de beheerder van toepassing zijn, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald.

Hieruit volgt dat de eigenaar van een recreatienet tevens als beheerder kan optreden, op voorwaarde dat er administratieve ontvlechting plaatsvindt.³⁶ Volgens het wetsvoorstel is artikel 43 Elektriciteitswet 1998 op beheerders van toepassing:

1. Een netbeheerder is verplicht een afzonderlijke boekhouding te voeren voor het beheer van de netten op grond van zijn taken, bedoeld in de artikelen 16 en 16a. Indien de netbeheerder werkzaamheden verricht als bedoeld in artikel 17 of 17a, voert hij daarvoor eveneens, al dan niet op geconsolideerde basis, een afzonderlijke boekhouding.
2. De afzonderlijke boekhouding bevat:
 - a. een balans en een winst- en verliesrekening,
 - b. een specificatie van de toerekening van de activa en de passiva en de lasten en baten aan activiteiten als bedoeld in het eerste lid, waarbij in het bijzonder voor iedere transporttrap de kosten, opbrengsten en hoeveelheden van tenminste de functies, bedoeld in de artikelen 27 tot en met 30a, worden aangegeven,
 - c. een specificatie van de inkomsten verkregen uit de eigendom van het net, en
 - d. een toelichting op de gebruikte regels voor de afschrijving.

ELEKTRICITEIT: ADMINISTRatieve ONTVLECHTING	
Technische implicaties	– Geen.
Economische implicaties	– De historische kosten van het net moeten worden vastgesteld. Voor sommige recreatienetten kan dit op basis van beschikbare facturen gebeuren. Voor andere netten kan dit wellicht op basis van tekeningen in combinatie met genormeerde kosten (vervangingswaarde) en een schatting van de ouderdom plaatsvinden. Niet uitgesloten is dat voor bepaalde netten sprake zal zijn onvoldoende actuele en/of onderbouwde informatie over het net, zodat de kosten zullen moeten worden geschat.
Administratieve implicaties	– Een afzonderlijke boekhouding voor het beheer moet worden bijgehouden, inclusief afzonderlijke jaarrekening.
Overige opmerkingen	– De afzonderlijke boekhouding behoeft wellicht (zulks afhankelijk van de NMa) een aparte goedkeuring door een accountant.

3.3.8 Administratie en facturering

Het inrichten van de administratieve gegevensverwerking en facturering conform specifieke eisen heeft een aantal consequenties. Overigens leidt invoering van het leveranciersmodel ertoe dat de aangeslotenen ook voor hun netwerkdiensten door hun leverancier worden gefactureerd. De beheerder ontvangt vergoedingen op basis van facturering aan de betreffende afnemer (bij eigen levering) respectievelijk de betreffende externe leverancier.

ELEKTRICITEIT: ADMINISTRATIE EN FACTURERING	
Technische implicaties	– Geen.
Economische implicaties	– Investing noodzakelijk in nieuw administratiesysteem (of uitbreiding van het bestaande systeem).

³⁵ Elektriciteitswet 1998, artikel 10 lid 3.

³⁶ Richtlijn 2009/72/EG, artikel 31 lid 3.

ELEKTRICITEIT: ADMINISTRATIE EN FACTURERING	
Administratieve implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – De transport-, aansluit-, meter- en systeemtarieven moeten afzonderlijk worden gefactureerd. Dit betekent additionele administratie. – Factureringsrisico en niet-inbare facturen. Ten gevolge van de splitsing van levering en transport wordt het aantal facturen vergroot. De administratieve kosten nemen hierdoor toe. Extra kosten zullen ontstaan door noodzakelijke aanmaningen en niet-inbare facturen.³⁷ Aangezien de eigenaar wel verantwoordelijk zal zijn voor afdracht van het aansluitdiensten-, transportdiensten-, meetdiensten- en systeemdiententarieef, wordt aangenomen dat de eigenaar een eventueel verschil met de tariefinkomsten moet bijpassen.
Overige opmerkingen	– Geen.

3.3.9 Storings- en meldprocedure

De Elektriciteitswet 1998 schrijft netbeheerders voor om te beschikken over een meldprocedure voor storingen:³⁸

Een netbeheerder draagt er, al dan niet samen met een of meer andere netbeheerders, zorg voor dat onderbrekingen in het transport van elektriciteit door afnemers op een eenvoudige wijze gemeld kunnen worden en maakt aan afnemers bekend op welke wijze deze meldingen kunnen geschieden.

De Elektriciteitswet 1998 schrijft eveneens een klachtenprocedure voor:³⁹

1. Een netbeheerder voorziet in een transparante, eenvoudige en goedkope procedure voor de behandeling van klachten van afnemers als bedoeld in artikel 95a, eerste lid, over het netbeheer.
2. De in het eerste lid bedoelde procedure voorziet er ten minste in dat:
 - a. de behandeling van de klacht geschiedt door een persoon die niet bij de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, betrokken is geweest,
 - b. de klager schriftelijk en gemotiveerd in kennis wordt gesteld van de bevindingen naar aanleiding van de klacht en van de conclusies die daaraan worden verbonden, en
 - c. de klacht zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen acht weken wordt afgehandeld.

De bovenstaande bepalingen hebben de volgende uitwerking op recreatienetten:

ELEKTRICITEIT: MELDPROCEDURE VOOR STORINGEN EN KLACHTENPROCEDURE	
Technische implicaties	– Geen. Op dit moment beschikken beheerders al over een meldprocedure voor storingen en leveringsonderbrekingen. Eveneens is voorzien in een technische staf (variërend van een gecontracteerde installateur, een eigen technische dienst of, bij kleine terreinen, de beheerder zelf) die de storing verhelpt.
Economische implicaties	– Geen.
Administratieve implicaties	<ul style="list-style-type: none"> – Een meldprocedure voor storingen bestaat al. Registratie van storingen is niet nodig (artikel 19e lid 2 is niet van toepassing op recreatienetten). – Een klachtenprocedure waarbij de klacht door een onafhankelijke persoon wordt behandeld, is voor veel recreatienetten (vanwege de kleinschaligheid) niet mogelijk. Eventueel kan hiervoor door de beheerders gezamenlijk een instantie worden aangewezen.

³⁷ Het op basis van artikel 95cb ingevoerde leveranciersmodel vergroot de complexiteit, aangezien niet duidelijk is waar het debiteurenrisico ligt (bij de leverancier of bij de beheerder).

³⁸ Artikel 19e lid 1 Elektriciteitswet 1998.

³⁹ Artikel 19d Elektriciteitswet 1998.

ELEKTRICITEIT: MELDPROCEDURE VOOR STORINGEN EN KLACHTENPROCEDURE	
Overige opmerkingen	– Beheerders zal het er veel aan gelegen zijn dat recreanten tevreden over de dienstverlening zijn. Aangenomen mag worden dat er (al dan niet geformaliseerde) klachtenprocedures bestaan.

3.4 Implicaties op het gebied van gas

Bovenstaande inventarisatie is ook van toepassing op de distributie van aardgas. De enige additionele bepaling met betrekking tot gasdistributie betreft de taak van het bevorderen van de veiligheid van toestellen en installaties (artikel 42 Gaswet).

ELEKTRICITEIT: BEVORDEREN VAN DE VEILIGHEID VAN TOESTELLEN EN INSTALLATIES	
Technische implicaties	– Geen. Op dit moment vinden al periodieke controles plaats van de veiligheid van gasinstallaties op recreatieterreinen.
Economische implicaties	– Geen.
Administratieve implicaties	– Geen.
Overige opmerkingen	– Veel regionale netbeheerders implementeren artikel 42 Gaswet door het geven van voorlichting op het gebied van gasveiligheid. De inspecties zoals die op dit moment op recreatieterreinen plaatsvinden, gaan al verder.

Voor distributie van aardgas door recreatienetten heeft geen toets plaatsgevonden met betrekking tot compatibiliteit met secundaire regelgeving zoals:

- Ministeriële Regeling Kwaliteitsaspecten netbeheer elektriciteit en gas,
- Aansluit- en transportvoorwaarden Gas – RNB,
- Meetvoorwaarden Gas – RNB.

Met betrekking tot de aansluitplicht kan vermeld worden dat deze voor regionale netbeheerders beperkt is tot het in de gebiedsindeling bepaalde gebied, waarover artikel 12b Gaswet bepaalt:

f. de gebiedsindeling van de netbeheerders ten behoeve van de uitvoering van de taak, genoemd in artikel 10, vijfde lid, waarbij bepaalde gebieden kunnen worden uitgezonderd indien zich in dat gebied een warmtenet als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, van de Warmtewet bevindt of gaat bevinden of indien het een gebied betreft waar een netbeheerder niet op economische voorwaarden een gastransportnet in werking kan hebben, onderhouden of ontwikkelen.

Deze bepaling houdt een beperking in van de aansluitplicht. In geval een net 'niet op economische voorwaarden' kan worden bedreven, is de regionale netbeheerder niet gehouden om een verzoek om een (nieuwe) aansluiting te honoreren.⁴⁰ Deze beperking is evenwel (conform het wetsvoorstel) niet van toepassing op recreatienetten. Dit houdt in dat, zodra een beheerder over een gasnet beschikt, alle verzoeken om een nieuwe aansluiting moeten worden gehonoreerd.⁴¹

⁴⁰ De praktische uitwerking van wanneer sprake is van het 'niet op economische voorwaarden' in werking hebben van een net, is nog niet bekend. Daarmee is niet duidelijk in hoeverre zo'n uitzondering voor beheerders van een recreatienet sowieso van toepassing kan zijn.

⁴¹ Het is evenwel niet ondenkbaar dat als een afnemer op een recreatieterrein waar geen aardgasnet aanwezig is, een verzoek om een aansluiting bij de regionale netbeheerder indient, zo'n verzoek later intrekt op basis van de hoge kosten die een aansluiting met zich meebrengt.

4 Implementatiekosten

4.1 Implementatiekosten voor elektriciteitsnetten

Aan de in hoofdstuk 3 geïdentificeerde consequenties kunnen op basis van schattingen indicatieve kosten per aansluiting worden verbonden.⁴² Deze kosten betreffen 'implementatiekosten' en moeten niet verward worden met de administratieve lasten.⁴³ De geschatte implementatiekosten voor het beheer van de elektriciteitsnetten zijn in onderstaande tabel vermeld.

GESCHATTE IMPLEMENTATIEKOSTEN VOOR HET BEHEER VAN EEN RECREATIENET / ELEKTRICITEIT	
Waardering van het net	<ul style="list-style-type: none"> – De kosten van de initiële waardering van het net hangen af van de omvang van het net, de inzichtelijkheid van de huidige administratie en de helderheid van de waarderingsgrondslagen. Deze kosten zijn eenmalig. – Voor veel netten zal het nagenoeg onmogelijk zijn om de historische aanlegkosten te achterhalen, aangezien de netconfiguratie vaak niet exact bekend is, de modificaties door de tijd heen onvoldoende zijn geadmistreerd en historische facturen niet altijd beschikbaar zullen zijn.⁴⁴ – Voor kleine netten met een heldere administratie zal een initiële waardering wellicht kunnen plaatsvinden voor € 10.000, voor grote netten met een complex net kunnen de kosten oplopen tot € 100.000. In de berekening wordt uitgegaan van een gemiddelde van € 25.000 per recreatienet, ergo € 250 per aansluiting (eenmalig in het eerste jaar).
Administratieve scheiding	<ul style="list-style-type: none"> – De administratieve scheiding van beheer van het net met de overige activiteiten leidt tot additionele administratieve kosten. Afhankelijk van de omvang van het net en de aard van de te voeren bedrijfsvoering kunnen deze variëren tussen € 5.000 en € 25.000 per net per jaar (inclusief extra personeelskosten en de extra kosten van accountantscontrole). Er wordt uitgegaan van het gemiddelde van € 15.000 per jaar per net, ergo € 150 per aansluiting per jaar.
Aanpassing administratie- en factureringssysteem	<ul style="list-style-type: none"> – Aanpassing van het bestaande administratie- en factureringssysteem is noodzakelijk vanwege de splitsing tussen netwerkkosten en levering (in samenhang met de registratie van afnemers die door derden worden beleverd, zie onder). De additionele kosten worden begroot op € 10.000 per park ergo € 100 per aansluiting (eenmalig in het eerste jaar).
Administratie met betrekking tot de aansluiting	<ul style="list-style-type: none"> – Informatiecode, hoofdstuk 2 schrijft voor dat voorzien moet zijn in: 1. EAN-codes per aansluiting, 2. een <i>up-to-date</i> aansluitingenregister. 3. uitwisseling van informatie met andere netbeheerders, meetverantwoordelijke partijen en leveranciers, 4. procedures bij inhuizing en uithuizing, wisseling meetinrichting, begin en einde levering en wisseling van meetverantwoordelijkheid. – Er zijn kosten verbonden aan het implementeren van deze systemen en registers. De kosten van het aanschaffen en inrichten van een aansluitingenregister, toewijzing van EAN-codes alsmede het inrichten van de procedures bedragen indicatief € 10.000 per park, ergo € 100 per aansluiting (eenmalig in het eerste jaar). – Opstellen en registreren van aansluit- en transportovereenkomsten met alle aangesloten. Ervan uitgaande dat standaardcontracten kunnen worden gebruikt komen de kosten neer op € 10 per contract (aansluiting), eenmalig in het eerste jaar.

⁴² Conform de in dit rapport gehanteerde definitie wordt met 'afnemers' (alleen) bedoeld op eigenaren van woningen op een recreatieterrein die beschikken over een aansluiting (op het recreatienet) in de zin van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet.

⁴³ Waar in dit rapport wordt gesproken over de effecten van of kosten voortvloeiend uit het wetsvoorstel, dienen deze niet verward te worden met de term 'administratieve lasten' zoals deze wordt gehanteerd door de overheid. Bij deze 'administratieve lasten' gaat het om specifieke kosten voor het bedrijfsleven om te voldoen aan informatieverplichtingen die voortvloeien uit wet-en regelgeving van de overheid.

⁴⁴ Er zijn recreatienetten die meermalen van eigenaar zijn veranderd. De administraties uit voorgaande perioden zijn niet altijd in detail overgedragen en/of compleet.

GESCHATTE IMPLEMENTATIEKOSTEN VOOR HET BEHEER VAN EEN RECREATIENET / ELEKTRICITEIT	
Vereisten omtrent het berichtenverkeer	<ul style="list-style-type: none"> – Informatiecode, hoofdstuk 4 geeft randvoorwaarden voor de inrichting van het (elektronische) berichtenverkeer van een netbeheerder met netbeheerders, meetverantwoordelijkheden, leveranciers en programmaverantwoordelijke partijen. Beheerders van een recreatienet dienen hieraan te kunnen deelnemen, hetgeen kosten met zich meebrengt. – De systeemkosten zijn niet bekend (wellicht bestaat er programmatuur die op een reeds beschikbare pc draait). Ook is sprake van administratieve kosten per handeling. Indicatief betreft dit gemiddeld € 20 per aangeslotene per jaar (voor de standaardberichten omtrent meetgegevens en programmaverantwoordelijkheid).
Facturering nettarieven	<ul style="list-style-type: none"> – De jaarlijkse additionele kosten voor afzonderlijke facturering van nettarieven (inclusief debiteurenbeheer) worden begroot op € 25 per aansluiting. – Stijging kosten factureringsrisico en niet-inbare facturen: Ten gevolge van de intermediaire rol van de beheerder in de facturering van de kosten van het net- en systeembeheer, stijgen de gemiste opbrengsten. Als dit probleem bij 1 op de 100 aansluitingen speelt, gaat dit om $1\% \times 100$ (aansluitingen) \times € 150 (geschatte omvang van de totale transport gerelateerde tarieven per aansluiting) = € 150 per jaar, wat per aansluiting overeenkomt met € 1,50.
Uitvoering leveranciersswitch	<ul style="list-style-type: none"> – Waarschijnlijk kunnen de met een leveranciersswitch verbonden handelingen niet, of tenminste niet efficiënt, door de beheerder worden uitgevoerd en moeten deze worden uitbesteed. Hieraan zullen administratieve kosten verbonden zijn (indicatief: € 50 per switch). De totale kosten zullen afhankelijk van het aantal switches op jaarbasis. Als jaarlijks 5 % van de aangeslotenen van leverancier verandert, komt dit indicatief overeen met $5\% \times 100 \times € 50 = € 250$ per jaar, wat per aansluiting neerkomt op gemiddeld € 2,50 per jaar.
Kosten van verzwaaring van aansluitingen	<ul style="list-style-type: none"> – Aangeslotenen die een zwaardere aansluiting wensen, hebben daarop recht (zij het tegen betaling). Aangenomen wordt dat 1 procent van alle aangeslotenen dit op jaarbasis wenst met gemiddelde kosten van € 500 per (nieuw gelegde) aansluitkabel, zodat dit € 500 per jaar kost, hetgeen per aansluiting neerkomt op gemiddeld € 5 per jaar.⁴⁵ – Indien aangenomen wordt dat ook de netten zelf verzwaaard moeten worden, lopen de kosten fors op. De kosten voor netverzwaring kunnen oplopen tot € 100.000, afhankelijk van de situatie. Uitgaande van 1 % kans (per jaar) dat een recreatienet vanwege stijgende klantvraag moet worden verzwaaard met gemiddelde kosten van € 50.000 per netaanpassing resulteert dit in gemiddelde additionele kosten van € 500 per net per jaar, ergo gemiddeld € 5 per aansluiting per jaar.
Kosten comptabele meters / slimme meters	<ul style="list-style-type: none"> – De kosten van metervervanging (kosten van de slimme meter inclusief plaatsing) kunnen indicatief worden begroot op € 250 per aansluiting (eenmalig, afhankelijk van strikte implementatie van de comptabiliteitseis ofwel in het eerste jaar ofwel verspreid over verschillende jaren). Hierbij is aangenomen dat de restwaarde van de huidige meters nagenoeg nul is.
Kosten bemetering eigen faciliteiten	<ul style="list-style-type: none"> – (Afhankelijk van de noodzaak) Voor de algemene voorzieningen (lantaarnpalen, internetkasten, washokken, rioolbemaling, etc.) moeten meters worden geplaatst. Uitgaande van 100 (meters) per recreatieterrein \times € 100 = € 10.000, wat overeenkomt met gemiddeld € 100 per aansluiting (eenmalig in het eerste jaar). – Kosten meteruitlezing van additionele meters (van faciliteiten voor eigen gebruik): € 500 per jaar per recreatienet, wat overeenkomt met gemiddeld € 5 per aansluiting.

⁴⁵ De hieraan verbonden kosten kunnen gedeeltelijk bij de betreffende afnemer in rekening worden gebracht (conform de hiervoor geldende tarieven), en worden gedeeltelijk omgeslagen over alle afnemers. Dit onderscheid is bij de berekening van de implementatiekosten echter niet van belang.

GESCHATTE IMPLEMENTATIEKOSTEN VOOR HET BEHEER VAN EEN RECREATIENET / ELEKTRICITEIT	
Uitvoering meetverantwoordelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> – De kosten voor uitvoering van de meetverantwoordelijkheid zijn onduidelijk. Geschat wordt dat de hieraan verbonden werkzaamheden (bijhouden van meterstanden en onderhouden meetregister alsmede incidenteel steekproefsgewijs meterstanden controleren) neerkomen op € 10 per aansluiting per jaar. – De kosten van de aanschaf en inrichting van een meetregister wordt geacht in het bovenstaande bedrag verdisconteerd te zijn.
Bepalen van tarieven	<ul style="list-style-type: none"> – Jaarlijks moeten de tarieven worden bepaald. Ervan uitgaande dat de kosten van het net bekend zijn, zal een beheerder, eventueel in overleg met een accountant, een tariefvoorstel moeten opstellen. De administratieve kosten worden begroot op (jaarlijks) € 2.500 per net, ergo € 25 per aansluiting per jaar.⁴⁶ – Indien hierover een klacht bij de NMa wordt ingediend, zal een (onderbouwd) tariefvoorstel aan de NMa moeten worden gezonden, wat additionele kosten met zich meebrengt (voorbereiding, procedure, verwerking uitspraak in de tarieven). Uitgaande van 5 % van de netten waar aangeslotenen een procedure bij de NMa initiëren, leidt dit tot 5 % x 100 (aangeslotenen) x € 500 (administratieve kosten per procedure) = € 2.500 per recreatienet per jaar, ergo gemiddeld € 25 per aansluiting per jaar. – Wellicht kan het opstellen van de tariefvoorstellen aan een centrale instantie worden gemandateerd. De procedurele kosten worden daarmee lager. Echter, dan moeten wel mutaties in de kostenbasis worden doorgegeven (met extra kans op fouten).

Sommatie van de genoemde kosten, onderscheiden naar initiële kosten en jaarlijkse kosten, leidt tot de volgende geschatte jaarlijkse kosten per park (overeenkomend met 100 aansluitingen) en per aansluiting:⁴⁷

OVERZICHT AANPASSINGSKOSTEN RECREATIENETTEN / ELEKTRICITEIT					
	Kosten per park		Kosten per aansluiting		
Initiële kosten	€	81.000	€	810	<i>Up-front investeringen</i>
Jaarlijkse variabele kosten	€	27.400	€	274	<i>Alleen jaarlijks terugkerende kosten</i>
Jaarlijkse totale kosten	€	54.400	€	544	<i>Jaarlijkse kosten + initiële kosten afgeschreven gedurende drie jaar</i>

4.2 Implementatiekosten voor gasnetten

Op basis van de schatting van de implementatiekosten voor elektriciteit kan eveneens een schatting gegeven worden voor de implementatiekosten van het wetsvoorstel voor gasnetten. Hierbij dient bedacht te worden dat het aantal aardgasnetten in eigen beheer op recreatie-terreinen beperkt is, zodat deze kosten slechts bij een beperkt aantal recreatienetten gemaakt hoeven te worden. De geschatte implementatiekosten voor het beheer van de gasnetten zijn weergegeven in onderstaande tabel.

⁴⁶ Op dit moment worden ook kosten voor het gebruik van het elektriciteitsnet bij de afnemers in rekening gebracht. Deze kosten worden echter in de meeste gevallen niet gebaseerd op de daadwerkelijke kosten van het netwerk. In sommige gevallen worden de kosten ingeschat, in andere gevallen worden de kosten gelijkgesteld aan een externe referentie (bijvoorbeeld het netwerktarief van de regionale netbeheerder). Voor de meeste recreatienetten zal daarom een nieuwe systematiek moeten worden ontwikkeld om de tarieven, op basis van een door de NMa vastgestelde rekenwijze, te kunnen bepalen.

⁴⁷ De opgegeven waarde onder 'kosten per afnemer' gaan ervan uit dat de kosten die het wetsvoorstel met zich meebrengen, aan de afnemers (zie voetnoot 42) kunnen worden doorberekend. Er is niet onderzocht in hoeverre dit in de praktijk mogelijk is.

GESCHATTE IMPLEMENTATIEKOSTEN VOOR HET BEHEER VAN EEN RECREATIENET / GAS	
Waardering van het net	– Als bij elektriciteit.
Administratieve scheiding	– Als bij elektriciteit. Echter, ervan uitgaande dat de administratieve scheiding tegelijk met die voor elektriciteit plaatsvindt en hierdoor een schaalvoordeel wordt behaald, kan uitgegaan worden iets lagere kosten, wel € 10.000 per jaar per net, dus € 100 per aansluiting per jaar.
Aanpassing administratie- en factureringssysteem	– Als bij elektriciteit. Eveneens uitgaande van een efficiëntievoordeel door gelijktijdige implementatie met elektriciteit, wordt uitgegaan van € 5.000 per park ofwel € 50 per aansluiting (eenmalig in het eerste jaar).
Administratie met betrekking tot de aansluiting	– Als bij elektriciteit. – De kosten van het aanschaffen en inrichten van een aansluitingenregister, toewijzing van EAN-codes alsmede het inrichten van de procedures bedragen (inclusief efficiëntievoordeel) indicatief € 7.500 per park ofwel € 75 per aansluiting (eenmalig in het eerste jaar). – Voor het opstellen en registreren van aansluit- en transportovereenkomsten met alle aangeslotenen wordt, eveneens uitgaande van standaardcontracten, begroot € 10 per aansluiting (eenmalig in het eerste jaar).
Vereisten omtrent het berichtenverkeer	– De administratieve kosten per handeling bedragen indicatief (als bij elektriciteit) € 20 per aansluiting per jaar (voor de standaardberichten omtrent meetgegevens en programmaverantwoordelijkheid).
Uitvoering leveranciersswitch	– De kosten van uitbesteding van de met een leveranciersswitch verbonden handelingen zijn, afhankelijk van het aantal switches op jaarbasis, $5\% \times 100 \times € 50 = € 250$ per jaar, wat overeenkomt met gemiddeld € 2,50 per aansluiting per jaar.
Facturering nettarieven	– De jaarlijkse additionele kosten voor afzonderlijke facturering van nettarieven (inclusief debiteurenbeheer) worden (net als bij elektriciteit) begroot op € 25 per aansluiting. – Stijging kosten factureringsrisico en niet-inbare facturen: Ten gevolge van de intermediaire rol van de beheerder in de facturering van de kosten van het net- en systeembeheer, stijgen de gemiste opbrengsten. Als dit probleem bij 1 op de 100 aangeslotenen speelt, gaat dit om $1\% \times 100$ (aangeslotenen) $\times € 100$ (geschatte omvang van de totale transport gerelateerde tarieven per aansluiting) = € 100 per jaar, hetgeen overeenkomt met gemiddeld € 1 per aansluiting per jaar.
Kosten van verzwaring van aansluitingen op verzoek van afnemers	– Aangenomen wordt dat als een aansluiting op het gasnet aanwezig is, de capaciteit hiervan standaard al dusdanig is dat geen verzwaring nodig is van bestaande aansluitingen. – Wel kan sprake zijn van nieuwe afnemers die een aansluiting op het gasnet wensen. Aannemende dat gemiddeld 1 afnemer per net per jaar een nieuwe aansluiting vraagt, komt dit neer op € 500 per jaar, oftewel gemiddeld € 5 per aansluiting per jaar.
Kosten comptabele meters / slimme meters	– Het is niet duidelijk in welke mate sprake is van niet-comptabele gasmeters bij aangeslotenen. – Uitgaande van de noodzakelijke 'upgrade' van meters naar slimme meters, kunnen de kosten van metervervanging indicatief worden begroot op € 250 per aansluiting (kosten slimme meter incl. plaatsing). Hierbij is aangenomen dat de restwaarde van de huidige meters nagenoeg nul is.
Kosten bemetering eigen faciliteiten	– Voor gas wordt aangenomen dat geen additionele meters voor eigen faciliteiten nodig zijn.
Uitvoering meetverantwoordelijkheid	– Net als bij elektriciteit wordt geschat dat de hieraan verbonden werkzaamheden neerkomen op € 10 per aansluiting per jaar.
Bepalen van tarieven	– De administratieve kosten voor het bepalen van de tarieven worden (net als bij elektriciteit) begroot op (jaarlijks) € 2.500 per net, oftewel € 25 per aansluiting per jaar. – De kosten van door aangeslotenen geïnitieerde klachtenprocedures bij de NMa over de gehanteerde tarieven worden, net als bij elektriciteit, begroot op gemiddeld € 25 per aansluiting per jaar.

Sommatie van de genoemde kosten, onderscheiden naar initiële kosten en jaarlijkse kosten, leidt tot de volgende geschatte jaarlijkse kosten per park en per aansluiting:⁴⁸

OVERZICHT AANPASSINGSKOSTEN RECREATIENETTEN / GAS			
	Kosten per park	Kosten per aansluiting	
Initiële kosten	€ 63.500	€ 635	<i>Up-front investeringen</i>
Jaarlijkse variabele kosten	€ 21.350	€ 213	<i>Alleen jaarlijks terugkerende kosten</i>
Jaarlijkse totale kosten	€ 44.517	€ 425	<i>Jaarlijkse kosten + initiële kosten afgeschreven gedurende drie jaar</i>

4.3 Mogelijke schaalvoordelen

In de impactanalyse is geen rekening gehouden met het realiseren van kostenbesparingen door eventuele schaalvoordelen in het geval eigenaren samenwerken bij het invulling geven aan de verplichtingen van het wetsvoorstel dan wel uitvoering uitbesteden aan een dienstverlener of eventueel een regionale netbeheerder. Hierdoor kunnen de kosten lager uitvallen dan zoals hierboven geschat.

In onderstaande tabel is aangegeven voor welke kostenposten mogelijkserwijs van schaalvoordelen sprake kan zijn.

MOGELIJKE KOSTENBESPARING DOOR SCHAALVOORDELEN	
Waardering van het net	– Kostenbesparingen ten gevolge van schaalvoordelen zijn beperkt, aangezien de waardering per net moet plaatsvinden. Eventueel kan wel een gezamenlijke methodologie worden uitgewerkt.
Administratieve scheiding	– Administratieve scheiding dient per recreatienet plaats te vinden, dus slechts beperkte schaalvoordelen mogelijk.
Aanpassing administratie- en factureringssysteem	– Administratie en facturering kunnen aan een derde worden uitbesteed, zodat niet geïnvesteerd hoeft te worden in eigen systemen. Verwacht kan worden dat de kosten van uitbesteding lager zijn dan die van eigen uitvoering.
Administratie met betrekking tot de aansluiting	– De administratieve werkzaamheden gerelateerd aan een aansluiting kunnen waarschijnlijk goedkoper door een regionale netbeheerder of een dienstverlener worden uitgevoerd.
Vereisten omtrent het berichtenverkeer	– Uitbesteding van de meetverantwoordelijkheid en hiermee verbonden berichtenverkeer kan tot een kostenverlaging leiden.
Facturering nettarieven	– Facturering kan aan een derde worden uitbesteed, waardoor de kosten mogelijk lager zijn dan die bij eigen uitvoering. – De kosten gerelateerd aan het factureringsrisico zijn niet afhankelijk van uitbesteding. Wellicht is verzekering mogelijk, echter waarschijnlijk niet tegen lagere kosten.
Uitvoering leveranciersswitch	– De uitvoering van een leveranciersswitch kan aan een regionale netbeheerder of een dienstverlener worden uitbesteed, met mogelijk lagere kosten als gevolg.
Kosten van verzwaaring van aansluitingen op verzoek van afnemers	– Geen significante kostenbesparingen mogelijk ten gevolge van schaalvoordelen bij nieuwe aansluitingen en verzwaaringen van aansluitingen (uitvoering wordt in de regel al aanbesteed aan een derde).
Kosten comptabele meters / slimme meters	– Metervervangings wordt in de regel al uitbesteed aan een installateur. Hoogstens kostenbesparing mogelijk door grootschaliger inkoop van meters.

⁴⁸ Zie voetnoot 47.

MOGELIJKE KOSTENBESPARING DOOR SCHAALVOORDELEN	
Kosten bemetering eigen faciliteiten	– Installatie van (elektriciteits)meters voor eigen voorzieningen wordt in de regel al uitbesteed. Eventueel inkoopvoordeel kan gerealiseerd worden bij gezamenlijke grootschalige inkoop van meters.
Uitvoering meetverantwoordelijkheid	– Uitbesteding van de meetverantwoordelijkheid kan mogelijk tot kostenverlaging door schaalvoordelen leiden.
Bepalen van tarieven	– Bij gezamenlijk uitvoeren (of uitbesteding) van de tariefbepaling kunnen mogelijk kostenbesparingen worden gerealiseerd.

5 Conclusies

In de voorgaande hoofdstukken zijn de effecten van de verplichtingen voor recreatienetten voortvloeiende uit het wetsvoorstel voor de implementatie van het Derde Pakket nader in kaart gebracht. Deze effecten omvatten technische aanpassingen in het net en extra administratieve verplichtingen om derdentoegang mogelijk te maken. Dit impliceert extra implementatiekosten.

Het wetsvoorstel is alleen van toepassing op bestaande recreatienetten waarbij sprake is van aansluitingen in de zin van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. Aangezien recreatienetten door een grote diversiteit worden gekenmerkt, zijn de effecten van het wetsvoorstel geschat op basis van een 'gemiddeld' net met 100 aansluitingen.

De kosten die uit het wetsvoorstel voortvloeien zijn ingeschat vanuit het perspectief van de eigenaar van recreatienetten. De kosten zijn vervolgens berekend per aansluiting, dat wil zeggen per eigenaar van een woning op een recreatieterrein die beschikt over een aansluiting (op het recreatienet) in de zin van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. De genoemde kosten zijn indicatief en geven slechts de orde van grootte aan van de kosten die het wetsvoorstel met zich meebrengt.

De belangrijkste conclusies hierbij zijn:

1. Het wetsvoorstel heeft technische, financiële en administratieve gevolgen voor de eigenaren van recreatienetten. Sommige hiervan leiden tot noodzakelijke eenmalige investeringen, andere gevolgen hebben een structureel karakter.
2. De (eenmalige) initiële kosten per aansluiting komen neer op circa € 810 voor elektriciteit en circa € 635 voor gas. De jaarlijkse kosten komen neer op circa € 274 voor elektriciteit en circa € 213 voor gas. Wanneer de initiële kosten over drie jaar worden uitgesmeerd, komen de kosten van het wetsvoorstel gedurende de eerste drie jaar neer op circa € 544 per aansluiting op het elektriciteitsnet en circa € 425 per aansluiting op het gasnet. Na deze drie jaar zijn de kosten gelijk aan de genoemde jaarlijkse kosten van circa € 274 voor elektriciteit respectievelijk circa € 213 voor gas. Met betrekking tot de aangegeven kosten voor gas moet opgemerkt worden dat op recreatienetten maar zeer beperkt sprake is van aansluitingen op het aardgasnet.
3. Alle geïdentificeerde effecten komen voort uit het mogelijk maken van derdentoegang, die ontvlechting van transport en levering vereist. De hoogste kosten zijn gerelateerd aan het implementeren van de administratieve scheiding tussen het beheer van het recreatienet en andere activiteiten van de eigenaar/beheerder van dat net, het installeren van nieuwe (comptabele) meters, de waardering van het net en het opstellen van tarieven, en indien afnemers daarom verzoeken, het verzwaren van de netwerken en de aansluitingen.
4. Daarnaast leidt het wetsvoorstel tot extra kosten voor verplichtingen die gerelateerd zijn aan meteruitlezing, communicatie met diverse betrokken partijen (leveranciers, netbeheerders, etc.) het uitvoeren van switches en communicatie met de afnemers.
5. De geschatte kosten gaan uit van afzonderlijke implementatie van het wetsvoorstel per recreatienet. Voor verschillende onderdelen lijkt het mogelijk om door onderlinge samenwerking dan wel uitbesteding (aan een regionale netbeheerder of een dienstenleverancier) schaalvoordelen te behalen.

